

SAVONIA

Keramiikkaa lapsille musiikin voimin –

keramiikkakurssin kehittäminen Rovaniemen kansalaisopistolle

Janika Takalo

Opinnäytetyö

Koulutusala Kulttuuriala	
Koulutusohjelma Muotoilun koulutusohjelma	
Työn tekijä(t) Janika Takalo	
Työn nimi Keramiikkaa lapsille musiikin voimin - keramiikkakurssin kehittäminen Rovaniemen kansalaisopistolle	
Päiväys 2.4.2013	Sivumäärä/Liitteet 57/23
Ohjaaja(t) Marja-Leena Piippo	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Rovaniemen kansalaisopisto	
Tiivistelmä Opinnäytetyössä suunniteltiin ja toteutettiin lasten keramiikkakurssi Rovaniemen kansalaisopistolle. Tarkoituksena oli tutkia taiteen merkitystä osana lapsen kasvua ja hyvinvointia sekä musiikin vaikutusta osana työskentelyä. Tavoitteena oli kehittää lapsen ilmaisuvoimaa ja luovuutta savenkäsitelyn keinoin. Lisäksi tärkeänä tavoitteena tekijällä oli työelämäyhteys. Kohderyhmänä oli 5-6-vuotiaat. Opetusjakso toteutettiin 27.9.-22.11.2012. Opinnäytetyössä yhteistyökumppanina toimi Rovaniemen kansalaisopisto. Työn lähtökohtina oli työelämäyhteys, työskentely oikeassa työelämäympäristössä, ohjaustoiminta sekä kiinnostus työskennellä lasten parissa. Opinnäytetyössä käsiteltiin suunnittelutyötä, opetuskokeilua ja kohderyhmän opetuksen onnistumista Rovaniemen kansalaisopistossa sekä tekijä pohtii omaa soveltuvuutta ohjaajaksi. Opinnäytetyössä kerrotaan keramiikkakurssin suunnittelun eri vaiheet, opetusjakson toteutuksen sekä opetuskokemuksen tulosten analysointia. Lopuksi tekijä käy läpi keramiikkakurssin jatkokehitysmahdollisuuksia sekä saatuja tuloksia.	
Avainsanat keramiikka, taidekasvatus, luovuus, musiikin vaikutus työskentelyssä, ohjaaminen	

Field of Study Culture			
Degree Programme Degree programme in Design			
Author(s) Janika Takalo			
Title of Thesis Ceramics for children with the power of music – developing a ceramic course for Rovaniemi Community College			
Date	2.4.2013	Pages/Appendices	57/23
Supervisor(s) Marja-Leena Piippo			
Client Organisation/Partners Rovaniemi Community College			
Abstract The first aim of the final project with thesis was to plan and carry out ceramic course for children at Rovaniemi Community College. The purpose was to examine the importance of art as part of a child's growth and well-being and the influence of music as part of the working. The second aim was to develop a child's creativity and expressive power with clay processing means. The author's personal aim was to get experience of working life. The target group was children who were 5 to 6 years old. The teaching period from the 27th of September to the 22nd of November was carried out during the period. The partner in the project was Rovaniemi Community College. The starting points for the work was to get experience of working life, working in the right working life environment, control activity and an interest to work among children. The thesis considers the planning work, the teaching experiment and the success of teaching at Rovaniemi Community College, and the author's suitability for being an instructor. The thesis describes the stages of planning a ceramic course, the implementation of the teaching period, and the results of the teaching experience. In the end, the author goes through the possibilities of further development of the ceramic course and the results obtained, as well.			
Keywords ceramic, art education, creativity, the influence of music on the process, teaching			

SISÄLLYS

1 Johdanto	8
2 Opinnäytetyön taustojen esittely	9
2.1 Opinnäytetyön aihe	9
2.2 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet.....	10
3 Yhteistyökumppani- Rovaniemen kansalaisopisto	12
4 Minä ohjaajana.....	14
5 Lapsen taidekasvatus	16
5.1 Lapsen luovuus ja ilmaisuvoima	17
5.2 Mielikuvitus ja leikki	20
5.3 Kolmiulotteisen maailman tarkastelu ja savella muovailu.....	21
6 Musiikki osana työskentelyä	24
7 Keramiikkakurssin suunnittelu	27
7.1 Kohderyhmän valinta ja kuvaus	27
7.2 5-6-vuotiaiden lasten keramiikkakurssin sisällön suunnittelu.....	28
7.3 Keramiikkakurssin kiinnostavuuden kartoittaminen	31
7.4 Keramiikkakurssin markkinointi	32
8 Lasten keramiikkakurssin toteuttaminen	33
8.1 Ensimmäinen opintokerta.....	33
8.2 Toinen opintokerta.....	35
8.3 Kolmas opintokerta.....	37
8.4 Neljäs opintokerta	39
8.5 Viides opintokerta.....	40
8.6 Kuudes opintokerta	41
8.7 Seitsemäs opintokerta	43
8.8 Kahdeksas opintokerta	44
9 Opetusjakson analysointia.....	47
9.1 Opetusjakson kulku	47
9.2 Kurssiarviointi ja palautteet.....	48
9.3 Pohdintaa ja arviointia	49
KUVALUETTELO.....	53
AINEISTOT	55
LÄHTEET	56
LIITTEET	
Liite 1 Yhteistyösopimus	

Liite 2 Kurssisuunnitelmakaavake
Liite 3 Alkuperäinen tuntisuunnitelma
Liite 4 Toteutunut tuntisuunnitelma
Liite 5 Kyselylomake
Liite 6 Lehtijuttu, Uusi Rovaniemi 17.8.2012
Liite 7 Kurssiarviointilomake

1 Johdanto

Opinnäytetyössäni suunnittelen ja toteutan Lasten keramiikkakurssin Rovaniemen kansalaisopiston kurssitarjontaan. Kohderyhmänä on 5-6-vuotiaat lapset. Rovaniemen kansalaisopiston tiloissa toteutetaan 27.9.-22.11.2012 välisenä aikana keramiikan opetusjakso. Opinnäytetyössäni tutkin taiteen merkitystä osana lapsen kasvua ja hyvinvointia sekä musiikin vaikutusta osana työskentelyä. Käsittelen kohderyhmäni opetuksen onnistumista ja opetuskokeilua Rovaniemen kansalaisopistossa sekä pohdin omaa soveltuvuuttani ohjaajaksi.

Tavoitteena on toteuttaa onnistunut kurssi Rovaniemen kansalaisopiston kurssitarjontaan. Kurssin tavoitteena on kehittää lapsen omaa ilmaisuvoimaa ja luovuutta saven käsittelyn myötä. Tärkeä tavoite on työelämäyhteyden rakentaminen.

Yhteistyökumppanina toimii Rovaniemen kansalaisopisto. Raporttini käsittelee keramiikkakurssin suunnittelun eri vaiheet, opetusjakson toteutuksen, esittelyn sekä opetuskokemuksen ja tulosten analysointia.

2 Opinnäytetyön taustojen esittely

2.1 Opinnäytetyön aihe

Aihe lähti liikkeelle kiinnostuksestani työskennellä lasten parissa, opettaa keramiikkaa, toimia oikeassa työelämäympäristössä sekä saada työelämäyhteys. Kiinnostukseni lasten parissa työskentelyyn syntyi, kun toimin työharjoittelussa Kuopion kansalaisopistossa Lasten kuvataidekoulu Värikkäässä. Sieltä sain kimmokkeen ohjaustointintaan. Suunniteltaessa aihetta työhöni selkeänä ajatuksena oli työelämäyhtys. Pidin parhaimpana vaihtoehtona tätä ratkaisua, koska halusin saada omaa ammattialaa vastaavaa työtä. Lähdin selvittämään vaihtoehtoja, mikä olisi paras ratkaisu oman opinnäytetyöni kannalta.

Minun oli löydettävä yhteistyökumppani, joka tukisi ajatusta työelämälähtöisestä opinnäytetyöstä. Selvitin organisaatioita, jotka sijaitsivat Rovaniemellä. Vaihtoehtoisiksi listasin neljä eri organisaatiota; Rovaniemen kuvataidekoulu, Rovaniemen kansalaisopisto, Rovaniemen kaupungin kansalaisopisto ja Käsityökoulu Peukku. Jokaisessa annetaan keramiikan opetusta lapsille. Parhaimmiksi vaihtoehtoisiksi nousivat Rovaniemen kuvataidekoulu ja Rovaniemen kansalaisopisto, joihin otin yhteyttä sähköpostilla.

Yhteydenoton jälkeen sovimme tapaamisen Rovaniemen kansalaisopiston taitoaineiden suunnittelijaopettaja Jouni Ylijääskön ja rehtori Pirkko Vuoti-Vainikan kanssa. Tapasin myös Rovaniemen Kuvataidekoulun rehtori Anita Lallon. Tapaamisissa keskustelimme mahdollisesta yhteistyöstä ja opinnäytetyöni aiheesta. Keskustelumme olivat mielenkiintoisia ja mielestäni ajatuksemme yhteistyöstä kohtasivat hyvin molempien kanssa. Vuoti-Vainikka sekä Ylijääskö olivat kiinnostuneet uuden kurssin toteuttamisesta opiston kurssitarjontaan sekä yhteistyöstä kanssani. Rovaniemen kansalaisopisto ei ollut aiemmin tarjonnut keramiikkakurssia alle kouluikäisille lapsille. Kuvataidekoulun rehtorin kanssa keskustelimme myös aiheesta työhöni, mutta yhteistyö Rovaniemen kansalaisopiston kanssa tuntui paremmalta vaihtoehdolta minulle. Uskoin yhteistyön kansalaisopiston kanssa tuovan minulle tärkeitä kontakteja työelämään sekä lisää tuntumaa ohjaustyöhön.

Halusin suunnitella keramiikkakurssin, jossa olisi uudenlainen lähestymistapa savella muovailemiseen. Musiikki osana työskentelyä kiehtoi, koska musiikilla voi olla voimakas vaikutus työskentelyyn. Musiikin rytmi, melodia, harmonia ja sointi vaikuttavat kuulijaan. Musiikki tuo kuulijalle uusia elämyksiä ja kokemuksia. On myös mahdollis-

ta, ettei musiikki vaikuta kaikkiin samalla tavalla eikä tuo jokaiselle kuulijalle samantyyppistä kuuntelunautintoa. Musiikki osana työskentelyä ja keramiikkakurssia oli täysin uudenlainen kokeilu Rovaniemen kansalaisopistolle. Opetustunnin aluksi kuuntelimme musiikkia, keskustelimme siitä ja kävimme läpi mielikuvia ja tuntemuksia, joita musiikki oli oppilaille tuonut. Musiikki yhdistettiin osaksi työskentelyä, jonka pohjalta oppilas muovaili savesta omien mielikuvien ja tunteiden pohjalta savitöitä.

Kerron raportissani yhteistyökumppanistani Rovaniemen kansalaisopistosta organisaationa. Raporttiin olen muuttanut oppilaiden nimet. Käsittelen oppilaita anonyyminä enkä kerro heidän oikeita nimiään. Olen saanut vanhemmilta oikeuden käyttää oppilaiden kuvia työskentelystä.

2.2 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet

Tarkoituksena on kehittää oppilaiden ilmaisuvoimaa ja luovuutta sekä saada heidät innostumaan ja kiinnostumaan savella muovailemisesta. Haluan antaa oppilaille uusia kokemuksia sekä opastaa heitä valmistamaan savesta keramiikkaa. Kurssin pääpaino on luovuuden tuottamisessa työskentelyssä (kuva 1). Opetusjakson aikana kerron oppilaille savenkäsittelyn perustekniikoista. Tällä tavalla oppilaat voivat saada lisää erilaisia mahdollisuuksia muovailla savea.

Kuva 1. Teemu halusi kokeilla kuinka saksilla voi koristella savea.

Kurssilla oppilas toteuttaa ikänsä ja valmiuksiensa mukaan töitä savesta. Lopuksi työt poltetaan ja lasitetaan ohjauksessani keramiikaksi. Ohjaajana minun tulee ottaa huomioon jokaisen oppilaan oma kokeilunhalu ja yksilöllisyys.

Käsittelen raportissa musiikin vaikutusta ja merkitystä osana oppilaan työskentelyä. Opetustunnin musiikillisen osan tarkoituksena on luoda uusia elämyksiä oppilaille. Uusien elämyksien kautta oppilaat voivat siirtää tuntemuksia ja ajatuksia luovasti saveen. Roolini ohjaajana on vahvistaa oppilaita ammentamaan musiikista vaikutteita työskentelyyn. En ole tietoisesti lähtenyt tutkimaan musiikin opetusta kovin laajasti, koska minulla ei ole tämän opinnäytetyön puitteissa tarpeeksi aikaa perehtyä laajemmin tähän alueeseen. Tarkoituksena on käsitellä musiikin vaikutusta oppilaan työskentelyyn oman pohdinnan, havainnoinnin sekä kirjallisuuden avulla.

Käsittelen ja pohdin raportissani soveltuvuuttani ohjaajaksi sekä kerron ohjauskokemuksestani. Ohjauskokemukseni on vielä melko lyhytikäinen, mutta tiedän työni antavan minulle lisää käytännön kokemusta opetuksen suunnittelusta ja ohjaamisesta ja tällä tavalla voin kehittyä eteenpäin ohjaajana. Tavoitteena on saada toteuttaa onnistunut opetuskokonaisuus Rovaniemen kansalaisopistolle. Lopuksi kokoan kurssiarvion oppilailta sekä heidän vanhemmiltaan. Kurssipalaute on olennainen osa työni onnistuvuuden tarkastelussa. Palautteen avulla voin kehittää kurssia eteenpäin sekä kehittää itseäni ohjaajana. Kansalaisopisto saa arvokasta tietoa, onko kurssi ollut onnistunut ja onko sillä myöhemmin jatkumahdollisuuksia.

3 Yhteistyökumppani- Rovaniemen kansalaisopisto

Rovaniemen kansalaisopisto (kuva 2) on perustettu vuonna 1921 ja se on yksityinen vapaan sivistystyön oppilaitos. Ylläpitäjänä toimii Rovalan Setlementti ry, joka on Suomen suurimpia ja vanhimpia setlementtejä. Kansalaisopiston toimintaa valvoo Opetushallitus sekä Opetus- ja kulttuuriministeriö. Kansalaisopisto saa lakisääteistä valtionosuutta (Laki vapaasta sivistystyöstä 21.8.1998/632). Rovaniemen kansalaisopisto toimii pääsääntöisesti omissa tiloissa, osoitteessa Rovala 5 sekä lisäksi vuokratiloissa. Rovaniemen kansalaisopiston toiminta-ajatuksena on setlementtiarvojen mukaisesti kehittää ja toteuttaa ladukkaasti vapaatavoitteista ja ammatillista osaamista täydentäviä kursseja. Opiston toimintaa ohjaavat arvot, jotka koostuvat asiakaslähtöisyydestä, yhteisöllisyydestä, luottamuksesta ihmiseen sekä jokaisen yksilön oikeuksien kunnioittamiseen. (Rovaniemen kansalaisopisto, opinto-ohjelma, kevät 2012.)

Kuva 2. Rovaniemen kansalaisopisto.

Yhteistyökumppanin rooli opinnäytetyössäni on toimia neuvonantajana, opastusta ja kokemuksia antavana tekijänä sekä antaa palautetta tekemiini valintoihin. Keskustelemme kurssikokonaisuudesta ja siihen liittyvistä tarpeista ja odotuksista.

Yhteistyökumppanin merkitys on suuri, koska suoritan opetuskokeiluni Rovaniemen kansalaisopiston tiloissa (kuva 3). Valitsin yhteistyökumppanikseni Rovaniemen kansalaisopiston, koska sen kautta saan todellisen kokemuksen ohjaustyöstä oikeassa työelämäympäristössä. Samalla minulla on mahdollisuus luoda uusia kontakteja. Yhteistyökumppanin hankkiminen on ollut yksi tärkeimmistä päämääristä alkaessani tekemään opinnäytetyötäni.

Kuva 3. Kuvassa näkyvät keramiikkakurssin opetustilat.

Sovimme Rovaniemen kansalaisopiston rehtori Pirkko Vuoti-Vainikan ja Jouni Ylijääskön kanssa yhteistyöstä, kirjoitimme yhteistyösopimukset (liite 1) ja kirjasimme ylös sopimamme asiat.

4 Minä ohjaajana

Työskentelyni ohjaajana lasten parissa on vielä kovin lyhyt. Olen ollut ohjaustoiminnassa ollessani työharjoittelussa Kuopion kansalaisopistossa Lasten kuvataidekoulu Värikkäässä vuonna 2010. Siellä toimin harjoittelijana yhdessä tuntiopettaja Liisa Piiraisen, Anu Tuomisaaren, Helena Arffmanin sekä Taina Toropaisen kanssa opettaen lapsille kuvataidetta ja keramiikkamuotoilua. Kuvataidekoulu Värikkäästä sain suuren kimmokkeen ohjaustoimintaan ja työskentelyyn lasten parissa. Kansalaisopistossa oivalsin, minkälaisessa työympäristössä haluaisin valmistuttuani työskennellä; opettaen keramiikkaa lapsille. Lapsen luovuus, ilmaisuvoima ja mielikuvituksen runsaus on lähes rajatonta, ja se tekeekin lasten parissa työskentelystä hienoa. Haluan kehittyä ja kasvaa ohjaajana sekä samalla opinnäytetyötäni tehdessä pohtia, onko minulla sellaisia hyviä ominaisuuksia, joita ohjaajalta vaaditaan. Valmistuttuani haluan jatkaa pätevoitymistä opettajaksi pyrkimällä pedagogisiin opintoihin.

Jokaisella meistä on oma identiteettimme ja käyttäydymme sen mukaisesti. Taustamme ja kokemuksemme vaikuttavat toimintaamme ja ohjaavat meitä ihmisinä sekä ohjaajina. Jokaisella persoonalla on oma tapa toimia ja se näkyy myös opetuksessa.

Kuva 4. Eero on tutustumassa saveen.

Lähtiessäni suunnittelemaan lasten keramiikkakurssia, minulle oli tärkeää se, että tunnit olisivat innostavia, uusia kokemuksia tuovia sekä mielekkäitä oppilaille. Oppilaan tulisi saada kokea onnistumisen ja oivalluksen tunteita työskennellessään saveen

kanssa. Oppilaan käsitellessä savea ensimmäisen kerran, se voi olla uusi elämyksiä tuova tunne. Hän saattaa innostua savesta materiaalina ja samalla kiinnostus oppia käsittelemään sitä voi syntyä (kuva 4).

Haluan antaa oppilaille sen uuden viehätyksen tunteen, jonka itse sain kokea, kun aloitin opiskeluni ja sain laittaa käteni saveen ja aloittaa päämääräni kohti muotoilijaksi tulemistani. Minun tehtäväni on antaa uusia kokemuksia ja välineitä oppilaiden luovaan ilmaisuun. Innostavalla sekä asiantuntevalla ohjauksella voin kasvattaa oppilaiden luovuutta ja ilmaisuvoimaa savenkäsitteilyn keinoin (kuva 5).

Kuva 5. Eero käytti mielikuvitustaan apuna, kun hän suunnitteli mielikuvituseläintä. Lopulta savesta syntyi lumiukkoeläin.

Ohjaajalla voi olla tärkeä merkitys lapsen kehityksessä. Hän voi olla kodin ulkopuolella henkilö, jonka kautta lapsi laajentaa näkemystään muista aikuisista. Lapsia tulee ohjata hellästi, mutta määrätietoisesti. Alle kouluikäisiä kuvaa hyvin aktiivinen toiminta ja he tarvitsevat tilaa ympärilleen työskentelyn aikana. Ohjaajan työtä helpottaa tunnin hyvä etukäteisvalmistelu, välineet ja materiaalit. Ohjaajan persoonallisuudella on tärkeä merkitys. Lapset vaistoavat helposti epäaidon ja reagoivat siihen myös herkästi. Lapsiryhmän ohjaaminen vaatii hyvää kokonaisuuden hallintaa. Hyvällä ohjaajalla on kyky saada lapset sopeutumaan toisiinsa, ohjaajaan sekä opetustilanteeseen. Yhteisissä opetustilanteissa sekä säännöissä ohjaajan omat toimintatavat vaikuttavat koko ryhmään. (Heikkinen-Peitsoma & Rautakivi 1989, 46- 47.)

5 Lapsen taidekasvatus

Taide ja taitoaineet ovat mieles-
tänä lapsen kehitykselle tärkeitä.
Lapsen ilmaisuvoiman ja luo-
vuuden kehittämisen kannus-
taminen on tärkeää. Lapsi oppii
uuden tavan ilmaista itseään
taiteen myötä ja jokapäiväinen
elämä tarjoaa uusia virikkeitä
siihen koko ajan. Lapsi oppii
ilmaisemaan itseään erilaisten
tunteiden pohjalta ja samalla
tutkimaan itseään (kuva 6 ja 7)
sekä ympäristöään. Lapsi
omaksuu aikuisilta esimerkkejä
ja asenteita ja taiteen tekemi-
sessä ohjaajan tai kasvattajan
rooli on hyvin suuressa roolissa.

Kuvat 6 ja 7. Opetustunnin aiheena oli omakuva.
Yläpuolella olevassa kuvassa 6 on Eeron ja ala-
puolella olevassa kuvassa 7 on Teemun näkemys
mielikuvitusystävästä.

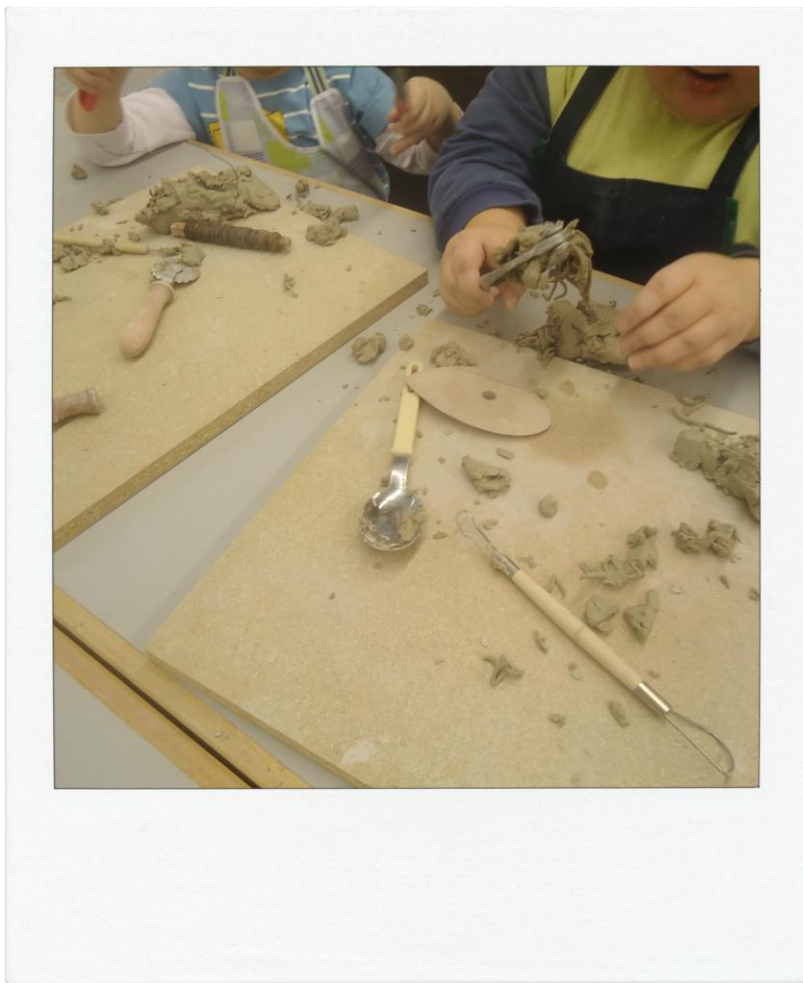
Taidekasvatusta olisi hyvä antaa
jo lapsuudesta saakka ja ruokkia
sitä läpi lapsen elämän. Taiteen
tuottamisessa lapsi voi ilmaista
muille omaa ajatusmaailmaansa,
tunteitaan, vahvistaa käsitystä
itsestään sekä rohkaista häntä
toimimaan luovasti. Taide voi
parhaillaan olla hyvinvoinnin
edistäjä ja kasvattaa lasta henki-
sesti. Ympäristössä, jossa luo-
vuutta arvostetaan, luultavasti

myös taiteen merkitys korostuu. Jokaisen yksilön tulisi saada mahdollisuus taiteen läsnäololle lapsuudesta alkaen.

5.1 Lapsen luovuus ja ilmaisuvoima

Luovuus tuo monelle mieleen henkilön, joka on taiteellisesti lahjakas. Luovuutta pidetään taiteellisesti lahjakkaiden taitona, mutta sitä on monenlaista ja se on mahdollista jokaiselle. Lapsi on luonnostaan luova, hän leikkii, tanssii, laulaa ja keksii tarinoita. Lapsen luovuutta ei tulisi tukahduttaa eikä rajoittaa vaan kannustaa lasta tutkimaan uusia asioita ja kokeilemassa rajojaan (kuva 8). (Karppinen, Puurula & Ruukonen 2001,14-15.)

Kuva 8. Teemu ja Eero tutkivat kuinka savesta voi saada monella eri tavalla aikaiseksi kaikkea mielenkiintoista.

Luovuuteen liittyy kaksi olennaista asiaa; luodun uutuus sekä laatu. Ilo siitä, että tuottaa jotakin uutta ja voi vapaasti ilmaista itseään on tärkeää. Tärkeää kurssin suunnittelussa oli antaa virikkeitä oppilaille luovan ilmaisun tuottamiseen. Mielestäni kehittyminen tapahtuu omakohtaisen oppimisen ja kokemusten kautta. Lasta tulisi kannus-

taa tekemisessä ja rohkaista luovuudessa, mutta ei koskaan tuhota luovuutta. Lasta ei tulisi ohjein ja määräyksin sitoa kiinni tekemään asioita aikuisten omasta mielestä oikeaoppisesti. Jos lapsi pakotetaan tekemään jotakin vasten tahtoaan, luultavasti luovuus saadaan tällä tavalla tukahdutettua ja samalla ilo tekemisestä sammuu. Olennaista luovuutta tukevalle ympäristölle on riittävä vapaus. Suunnittelutyössäni halusin antaa oppilaille mahdollisuuden täysin vapaaseen ilmaisuun. En kokenut tarpeelliseksi asettaa tiukkoja rajoja työtavoissa. Halutessaan oppilaalla oli mahdollisuus tehdä tunnilla savesta juuri sitä mitä hän halusi. Minun täytyi ottaa huomioon myös se, että jotkut oppilaat tarvitsevat ohjaajan asettamia rajoja. Tällaisessa tapauksessa minun oli tärkeää antaa vapaus toimia vapaasti näiden rajojen sisällä. (Karppinen ym. 2001, 16-19.)

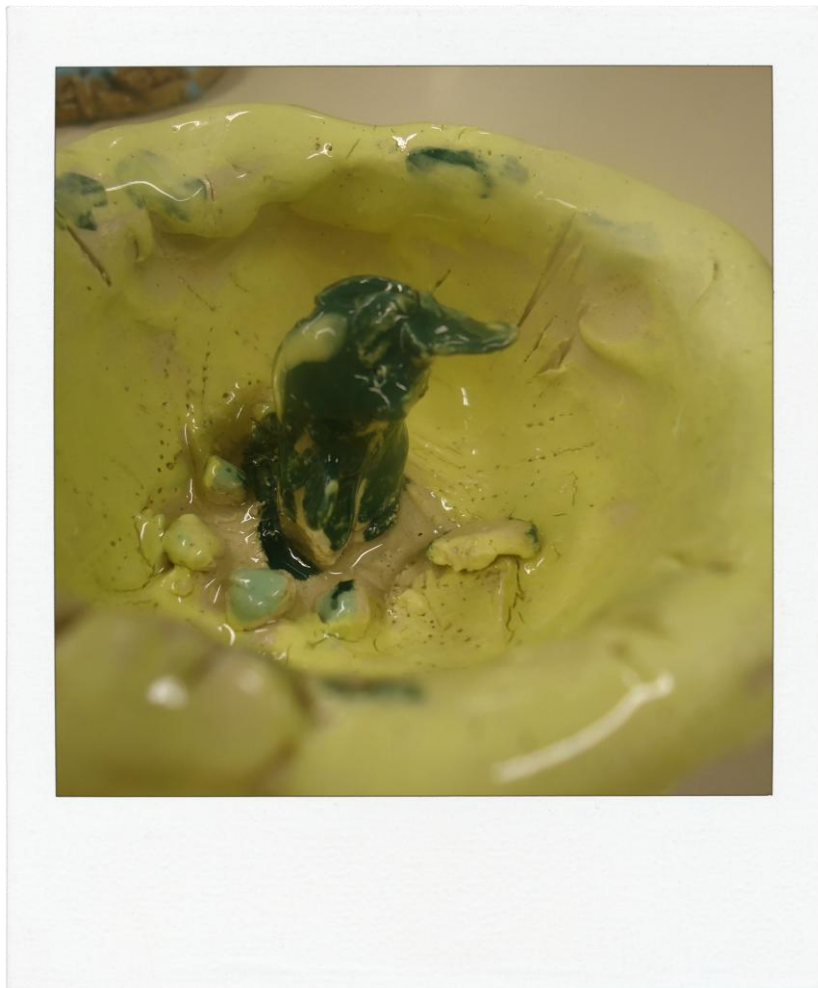

Luova prosessi alkaa yleensä ongelmien löytämisestä ja niiden ratkomisesta. Normaalisti opetuksessa tähdätään valmiiksi annettujen ongelmien ratkomiin. Lapselle voidaan myös antaa hänen itse löytää ongelma sekä menetelmä ongelman ratkaisemiseksi. Silloin ei ole enää selkeää oikeaa ratkaisua. Tämä mielestäni ilmeni hyvin opetus-
tuntien aikana.

Kuva 9. Eero suunnitteli kauan mielessään, miltä omakuvan tulisi näyttää. Lopulta savesta syntyi monta hienoa omakuvaa.

Tunnin aikana oppilaat tekivät savesta kippoja. En halunnut antaa heille vain yhtä oikeaa tapaa valmistaa esinettä. Kehotin oppilaita itse pohtimaan ja kokeilemaan, kuinka kippo voidaan saada aikaiseksi. Yllättävän helposti muoto alkoi syntyä. Mielestäni on hyvin tärkeää, että lapsen täytyy saada itse yrittää luoda, ennen kuin aikuinen antaa siihen valmiita ratkaisumalleja. Jos lapsena on opittu, että muiden antamia ongelmia voi ratkoa vain yhdellä tietyllä tavalla, on epätodennäköistä, että lapsen luovuus myöhemmin lisääntyisi. (Karppinen ym. 2001, 17.)

Hyvin tärkeää luovan prosessin kannalta on antaa aikaa omille ajatuksille ja ideoille sekä antaa niiden hautua kaikessa rauhassa (kuva 9). Lasten töitä ei pitäisi kiirehtiä, eikä vaatia ideoiden hauduttelun lopettamista kesken luovan prosessin aikana (kuva 10). (Karppinen ym. 2001, 17.) Karppisen ym. (2001) mukaan ”luovuus syntyy sisäisestä pakosta, mutta se elää vapaudessa”.

Kuva 10. Anna suunnitteli kauan, kuinka saisi tehtyä sellaisen astian, ettei kenelläkään toisella olisi samanlaista. Niinpä hän teki astian keskelle delfiinin.

5.2 Mielikuvitus ja leikki

Leikin ja taiteen lumous on siinä, että lapsi voi luoda maailmansa haluamallaan tavalla uudelleen ja kaikki on ”leikisti totta”. Lapsi voi näin saada otteen tunteistaan sekä kohdata maailmansa joskus kovatkin realiteetit itselleen sopivalla tavalla (Karppinen ym. 2001,6).

Lapsen kasvuprosessiin kuuluu mielikuvituksen kehittyminen. Mielikuvitus on sidoksissa aiempiin kokemuksiin ja ympäristössä havaitsemiin asioihin. Mielikuvituksen määrä on peräisin kokemusten monipuolisuudesta. Satu on tie lapsen mielikuvituksen maailmaan. Lapselle vielä monimutkaiset asiat muuttuvat mielikuviksi sadun maailmassa ja antavat näin lapselle kokemuksia asioista, joita hän ei muuten voisi käsitellä. Aikuiselle on tärkeää järkiajattelu sekä asioiden suunnittelu etukäteen. Lapsi taas elää tässä hetkessä ja osaa heittäytyä satumaailmaan kuuntelemalla ja luomalla kuvia asioista, jotka hän voi siirtää luovaan tekemiseen myöhemmin. Lapsi muuttaa omat ajatukset ja kokemukset suoraksi toiminnaksi neljästä kahdeksan vuoden ikään saakka. (Karppinen ym. 2001, 145-146.) Pentti Saaritsan runossa tämä asia kiteytyy mielestäni erinomaisesti.

Pentti Saaritsan runo:

”Näin näytelmän
lastenteatterissa.
Nelivuotias sylissäni.
Miten liikkui hänen päänsä
kun toiminta harppoi
pitkin näyttämöä!
Minä istuin
teatteri sylissäni.”

Lapsi luonnostaan synnyttää rinnakkaistodellisuuksia ja leikin kautta elää niitä. Lapsi on kuvitteellisen maailmansa hallitsija, jossa mahdotonkin on mahdollista. Kuvitteellinen maailma helpottaa todellisen maailman kohtaamista. Lapsi käyttää kokemiaan asioita myöhemmin omaan luomistyöhönsä. Karppisen ym. (2001) mukaan mielikuvitus on harjoittelua tosielämää varten. Leikissä lapsi harjoittelee erilaisia käyttötapoja elämän tilanteisiin, leikin suhdetta todellisuuteen ja pelkojen sekä ristiriitojen kohtaamista. (Karppinen ym. 2001, 146.)

Lapsilla mielikuvitus se asia, jonka avulla hän keksii asioita ja tarinoita. Ne voivat olla kuvitteellisia tai tosia. Halusin osaltani tukea oppilaiden mielikuvitusmaailman kehity-

tymistä. Savella muovaillessa mielikuvituksen voi päästää täysin irti ja samalla oma kekseliäisyys sekä luovuus kasvaa. Mielikuvituksen rikkaus näkyy, kun oppilas savea muovaillemalla kuvaa omaa todellisuutta ja ilmentää asiat juuri sellaisina, kuin hän itse ne kokee.

5.3 Kolmiulotteisen maailman tarkastelu ja savella muovailu

Kolmiulotteinen tekeminen perustuu tilan ja muodon hahmottamiseen. Se poikkeaa kuvapinnalla tapahtuvasta piirtämisestä tai maalaamisesta sillä, että kolmiulotteisessa työskentelyssä käsin voi tavoittaa erilaisia asioita kuin piirtämällä. On olemassa lapsia, joita muovailu tai jokin muu kolmiulotteinen tekeminen kiinnostaa, vaikka piirtäminen tai maalaaminen ei kiinnostaisikaan. (Hakkola, Laitinen & Ovaska-Airasmaa 1991, 108.)

Savi on massana muodotonta, mutta muovaillessa sitä, se ottaa pintaansa tekijänsä haluamia muotoja. Savea voi muovailla lähes rajattomasti; painelemalla, taputtamalla, puristamalla ja vetämällä. Lopuksi sen voi puristaa takaisin kasaan ja aloittaa tekeminen uudelleen. Materiaalina savella on tuhatvuotinen perinne. Muovailumateriaalina savi on luultavasti paras lapsille, koska sen plastiset ominaisuudet, muovattavuus ja käsiteltävyys ovat paremmat kuin esimerkiksi muovailuvahoilla. Muovailun lapsi voi aloittaa jo aivan pienenä. Lapsi voi irrottaa savesta palasia, painella niitä toisiinsa kiinni, taputella, pyöritellä palloja ja venyttää savea eli leikkiä materiaalilla. Lapsi tutustuu saveen, sen ominaisuuksiin ja muovattavuuteen. Lapsen iästä ja taidoista riippuen, voidaan pikkuhiljaa ottaa esille työtapoja, joilla helpotetaan saven parissa työskentelyä. Aiheiden, ideoiden ja oman kokeilunhalun mukaan savesta voidaan muovailla mitä vaan. (Hakkola ym. 1991, 108-109.)

Kaikki tämä tuo lapselle uusia kokemuksia ja aikuisen tehtävä on tehdä niistä myönteisiä asioita. Lapsella on halu omatoimisesti yrittää ja oppia tekemällä. Aikuinen tietää, kuinka esimerkiksi savesta pyöritellään pallo, mutta lapselle se voi olla uusi asia. Lapsi oppii tekemisen ja erehdysten kautta. Aikuinen voi tarvittaessa auttaa, mutta on parempi lapsen kehityksen kannalta antaa hänen itse yrittää ja oivaltaa. Lapsella voi olla myös tarve kysyä, kuinka jokin tietty asia valmistetaan, ja aikuisen tehtävä on opastaa tässä asiassa.

Huomasin, kuinka eri tavalla oppilaat työskentelivät saveen kanssa. Oppilas saattoi olla hyvin spontaani tekijä; hänellä syntyi ideoita, joita sovelsi sitä mukaan saveen. Kuvassa 11 oppilas ei tiennyt, mitä hän olisi halunnut muovailta savesta (kuva 11). Hän toteutti hetken mielijohteesta ideoita saveen ja sitä mukaan työn lopullinen ilme alkoi syntyä. Toinen oppilas oli taas hyvin erilainen tekijä; hän halusi tarkasti tietää kuinka esimerkiksi astia valmistettiin (kuva 12) ja millä tavalla se saatiin aikaiseksi.

Kuva 11. Mielikuvituksen luomaa taidetta.

Kuva 12. Saviastian valmistusta.

Ohjaajana minun oli tärkeää olla opastamatta oppilasta liikaa antamalla valmiita malleja muodosta ja tekniikasta. Oppilas pystyi lopulta itse oivaltaamaan, kuinka jokin asia savesta saatiin aikaiseksi.

Kerron seuraavaksi keramiikkakurssilla käyttämistäni tekniikoista, työvälineistä sekä termeistä. Termit on kerrottu lapsen näkökulmasta yksinkertaisesti, samalla tavalla kuin tunnin aikana:

Enkopi	Värjätty tai värjäämätön saviliete. Käytetään polttamattomaan tai raakapoltetun työn pinnalle.
Keramiikka	Savipohjaisista raaka-aineista valmistettu esine, joka on poltetu.
Lasite	Nestemäinen keramiikan aineista tehty liete, joka laitetaan ke-raamisen esineen pinnalle.
Lasituspoltto	Raakapolton jälkeinen poltto, jossa lasite sulaa ja kovettuu esineen pintaan.
Levytekniikka	Kaulitaan savesta levy. Levyjä voidaan yhdistää ja liittää toisiinsa.
Makkaratekniikka	Savesta muotoillaan pitkulaisia, makkaranmuotoisia pötköjä, jotka asetetaan päällekkäin ja liitetään yhteen seiniksi.
Massa	Kurssin aikana käytimme savea nimeltään CT 468 sekä CT 592. Hyvin käsinrakennustöihin soveltuvia savia.
Muovaaminen	Vapaa käsin muovaaminen savella.
Nahkakuiva	Polttamaton savi, esine pysyy koossa ja sitä voi vielä muotoilla ja koristella. Esineen nahkakuiva pinta on kylmä.
Nipistelytekniikka	Pyöritellään savesta pallo. Pidetään palloa kämmenellä ja varovasti painetaan saveen peukalolla kuoppa ja suurennetaan sitä sekä ohennetaan seinämiä.
Pintakoristelu	Saven pintaa voi koristella erilaisten työvälineiden avulla. Koristelu tehdään nahkakuivalle pinnalle eli kun savi on hiukan kuivunut.
Raakapoltto	Ensimmäinen poltto saviesineelle, jossa vesi haihtuu pois.
Savi	Maalaji, jota on olemassa useaa eri tyyppiä. Voi olla muovattavaa, kuivuessa nahkakuivaa ja poltettuna savi on keramiikkaa.
Työvälineet	Katkaisulanka, siimaa tai ohutta rautalankaa. Neula, reikien tekoon. Veitsi, saven leikkaamiseen. Muotoiluveitsi, puinen, savipintojen tasaukseen ja viimeistelyyn. Seena, töiden pintojen siloittamiseen. Tunnilla käytimme lisäksi erilaisia työvälineitä koristeluun mm. valkosipulipuserrinta savimakkaroiden tekoon, saksia saven leikkaamiseen, pitsiliinaa ja simpukan-kuoria pintakuviointiin.

6 Musiikki osana työskentelyä

Mielikuvituksen rikastuttajana musiikilla voi olla tärkeä rooli. Se tarjoaa lapselle tilaisuuden luovaan itsensä ilmaisuun. Ohjaajalle musiikki voi olla suurena apuna opetustehtävissä. Lasten huomio voidaan kiinnittää hyvinkin helposti musiikin ja rytmiikan avulla uuteen toimintaan. (Heikkinen-Peitsoma & Rautakivi 1989, 153.) Musiikilla on suuri rooli lähes jokaisen elämässä. Sitä kuulee lähes kaikkialta ja sitä on monenlaista.

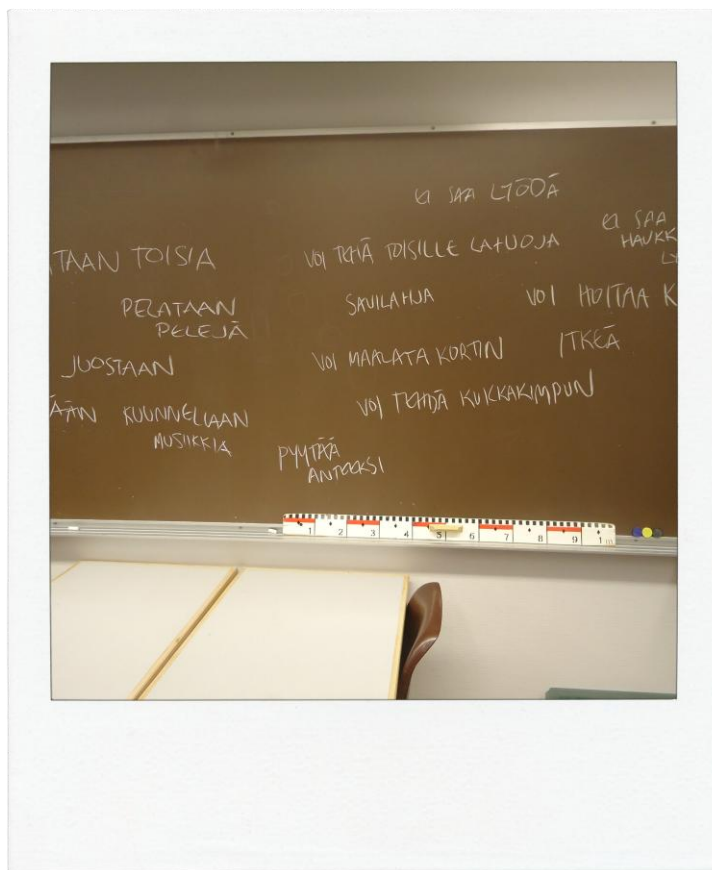

Kuva 13. Opetustunneilla kuuntelimme musiikkia.

Musiikki vaikuttaa meihin monella tavalla. Se voi tuoda mielihyvää, vaikuttaa mielialaan tai vireystilaan. Musiikki voi rauhoittaa, rentouttaa ja tuoda kuulijalle nautintoa. Musiikista voi saada inspiraatiota muuhun tekemiseen ja musiikin avulla voimme välittää viestejä. Haluan opinnäytetyössäni tarkastella erilaisten musiikkityylien vaikutusta työskentelyn voimavarana. Musiikki osana työskentelyä voi herkistää oppilaan kuuntelemaan musiikkia eritavalla kuin normaalisti. Musiikki mahdollistaa samalla oppilasta ilmaisemaan itseään rohkeasti muovailemisessa. Ohjaajana minun rooli oli vahvistaa oppilaita ammentamaan musiikista vaikutteita työskentelyyn niin, että opetustunnin musiikillinen osa toi elämyksiä jokaiselle oppilaalle. Valitsin opetusjaksoon monipuolista musiikkia. Soitin oppilaille jazz-, sirkus-, latinalaisamerikkalaista-, suomalaista- ja eurooppalaista musiikkia. En halunnut ottaa mukaan ainoastaan kotimaista musiikkia, vaan lisäksi ulkomaista musiikkia. Osaltani halusin rikastuttaa oppilaiden musiikkimaailmaa. Halusin saada oppilaat kuuntelemaan erilaisia musiikkityylejä ja kuvailemaan omia ajatuksia musiikin tuomista tuntemuksista.

Lapsen varhaisvuodet ovat kaikkein tärkein ajanjakso myöhemmän elämän kannalta. Varhaislapsuudessa lapsi kokee asioita, jotka vaikuttavat myöhempään elämään mentäessä kohti nuoruutta ja aikuisikää. Jo varhaisvuosina lapsi omaksuu kokemuksia ja tietoja sekä tietyt tottumukset. Musiikki tuo sisältöä elämään monipuolisin tavoin. (Hongisto-Åberg, Lindberg-Piironen & Mäkinen 1993, 3.)

Joskus ihminen ei ymmärrä tai hahmota omaa tunnettaan, ennen kuin kuulee sen musiikista. Musiikilla on kyky liikuttaa ihmisen psyykkisiä rakenteita, nostaa sieltä esiin muistoja ja mielikuvia. (Kaikkonen & Mattila 1997, 56.) Opetustuntien aikana (kuva 13) soitin oppilaille erilaisia musiikkityylejä. Musiikkituokion jälkeen kävimme yhdessä läpi, mitä musiikki toi heille mieleen ja minkälaisia tunteita se oppilaissa herätti. Miltä musiikki kuulosti? Toiko se iloisia vai surullisia ajatuksia mieleen? Tuliko

musiikista jokin tietty asia tai tapahtuma mieleen? Minä kirjasin oppilaiden ajatuksia ylös liitutaululle (kuva 14). Tämä oli minua varten, koska koin tarpeelliseksi dokumentoida oppilaiden ajatuksia musiikin herättämistä tunteista. Käsitteelin musiikin vaikutusta ohjaustilanteissa sekä oppilaiden työskentelyssä oman pohdinnan ja havainnoinnin avulla.

Kuva 14. Kirjoitin opetustunnin aikana liitutaululle ylös oppilaiden musiikista saatuja ajatuksia ja mielikuvia.

Itselleni oli luontevaa käsitellä musiikin vaikutusta työskentelyyn. Musiikki on ollut usein läsnä työskennellessäni saven kanssa. Olen saanut siitä inspiraatiota, se on herättänyt uusia ajatuksia sekä muistoja menneisyydestä. Musiikki on tuonut minulle mielihyvää. Se on toiminut rentouttajana ja rauhoittavana tekijänä. Musiikin melodia,

rytmi tai harmonia on voinut vaikuttaa työni muodonantoon. Laulun teksti tai sanat ovat myös vaikuttaneet työskentelyyni. Olen saanut niistä inspiraatiota luonnostellesani ajatuksia tulevasta työstä. Lasten kanssa työskennellessä tämän saman asian tutkiminen oli mielestäni kiehtova sekä haastava ajatus. Musiikki ja sen vaikutus työskentelyssä on laaja asia. Toivon, että olen päässyt hieman pintaa syvemmälle tutkiessani ja havannoimalla musiikin vaikutusta oppilaiden työskentelyyn.

7 Keramiikkakurssin suunnittelu

7.1 Kohderyhmän valinta ja kuvaus

Lähdin liikkeelle kohderyhmää valitessani siitä, minkä ikäisille lapsille Rovaniemen kansalaisopistolla oli aiemmin keramiikkakursseja tarjottu. Työharjoitteluni Kuopion kansalaisopistossa antoi myös minulle ajattelemisen aihetta kohderyhmää valitessani. Olin ollut mukana ohjaustyössä 4-6-vuotiaiden sekä 7-12-vuotiaiden lasten parissa. Minulla oli siis hieman kokemusta eri-ikäisten savityöskentelyn ohjaamisesta. Ehdotin, että kurssi suunnattaisiin 5-6-vuotiaille lapsille. Näin nuorille Rovaniemen kansalaisopistolla ei aiemmin oltu tarjottu keramiikkakurssia (Vuoti-Vainikka & Ylijääskö, 2012). Omat kokemukseni työskentelystä pienten lasten kanssa oli osoittautunut aiemmin onnistuneeksi.

Tapasimme kevään 2012 aikana Ylijääskön kanssa muutamaan otteeseen keskustelemalla tulevan keramiikkakurssin sisällöstä ja valinnoista. Ylijääskö antoi suunnitelmiini palautetta ja kertoi omia ajatuksiaan kurssin sisältöön liittyen (Ylijääskö, 2012). Sain Ylijääsköltä opiston käyttämän kurssisuunnitelmakaavakkeen, johon laadin kurssisuunnitelman aikatauluineen (liite 2). Kävimme lopuksi yhdessä suunnitelman

läpi, johon Ylijääskö antoi palautetta. Tein tarvittavat muutokset ja keramiikkakurssi perustettiin Hellewi järjestelmään. Opinnäytetyön opetuskokeilussa opetusryhmä koostui 5-6-vuotiaista tytöistä sekä pojista. Poikia ryhmässä oli kaksi ja tyttöjä neljä (kuva 15).

Kuva 15. Oppilaat keramiikan opetustilassa.

7.2 5-6-vuotiaiden lasten keramiikkakurssin sisällön suunnittelu

Lähdin seuraavaksi suunnittelemaan 5-6-vuotiaille suunnattua keramiikkakurssia. Oli todennäköistä, että kurssille tulisi lapsia, joilla ei ole lainkaan kokemusta savella muovailemisesta tai tietoa mitä keramiikka on. Halusin lähteä liikkeelle lapsen näkökulmasta ja perusasioista. Oppilaan spontaani toiminta ja ohjaajan hetkelliseen inspiraation varaan suunniteltu ohjelma ei tue riittävästi oppilaan kehittymistä. Suunnitelman tulee olla oppilasryhmän kehitystason, tarpeiden ja aiemmat kokemukset huomioon ottava. Aiemmin suunniteltua tuntiohjelmaa voi soveltaa yksilöllisten tarpeiden ja tilanteen mukaan. Opetusperiaatteena voisi pitää oppilaiden oma-aloitteisuuden, aktiivisuuden ja luovuuden tukemista. Oppilaan tulisi saada kokea mukava kokemuksia ja elämyksiä tuova kurssi. (Heikkinen-Peitsoma & Rautakivi 1989, 31-32.)

Lapsiryhmän ohjaamisessa tärkeää on hyvä suunnittelu. Huolella valmistetulla suunnittelutyöllä varmistetaan se, että työskentely on monipuolista ja kehittävää. Oppilaat välttävät kyllästymiseltä ja opetustunnin yksipuolisuudelta. Mielestäni sillä on opetuksessa merkitystä, millä tavalla minä ohjaajana lähestyn oppilaitani ja ohjaan heitä työskentelyssä. (Heikkinen-Peitsoma & Rautakivi 1989, 47.)

Kuva 16. Makkaratekniikalla valmistettuja savipötköjä.

Jokainen lapsi on luova, hänen on vain itse löydettävä oma tapansa ilmaista itseään. Keramiikkakurssin tärkeimpänä lähtökohtana oli antaa oppilaan olla luova, vapaasti ilmaista itseään oman kokeilunhalun mukaan ja antaa uusia elämyksiä savea muovailemalla. Sisällytin kurssiin perustekniikoiden opettamisen, mutta en halunnut tehdä tekemistä tekniseksi. Mielestäni tekniikan opettaminen kurssin aikana ei vähennä luovuutta oppilaassa. Tekniikat ja niiden käyttäminen ovat osa savella työskentelyä (kuva 16 ja 17). Kuvassa 16 Teemu on valmistanut makkaratekniikalla savipötköjä ja kuvassa 17 Riikka käyttää samaa tekniikkaa. Koin hyvänä asiana, että oppilaat saivat pintaraapaisun perustekniikoista, joka voisi mahdollisuuden tullen auttaa muovailemisessa.

Mielestäni luovassa toiminnassa voi olla opetustunnille annettuja aiheita. Jokaisella oppilaalla ei välttämättä synny omasta päästä aiheita muovailta savesta jotakin. Valmiiksi annettu aihe voi hyvinkin rikastuttaa oppilaiden työskentelyä eikä se rajaa millään tavalla omaa ilmaisuvoimaa. Minun oli aiheita suunnitellessani otettava huomioon plastisen saven ominaisuudet. Saven tuli olla riittävän kosteaa, mutta ei liian kuivaa, jotta pienet kädet pystyivät sitä muovailemaan. Käsinarakennustöihin tarkoitettu savi oli hyvä valinta.

Otin myös huomioon ajan. Tunteja oli käytössä kahdeksan oppituntia. Sisällytin niihin ainoastaan opetuksen. Töiden poltot tulin itse suorittamaan opetustuntien jälkeen. Suunnittelin tuntien toteutuksen niin, että aihepiiri olisi mahdollisimman laaja, jotta oppilaat saisivat mahdollisimman monipuolisesti toteuttaa itseään (liite 3 ja 4).

Kuva 17. Riikka on käyttänyt työskentelyssä apuna makkaratekniikkaa.

Vaikka aihe tunnille oli valmiiksi, se ei ollut rajoittava tekijä. Oppilaat saivat halutesaan tehdä aivan jotakin muuta ja ilmaista itseään haluamallaan tavalla, jos he kokivat sen paremmaksi ratkaisuksi (kuva 18). Ryhmäni oli pieni, kuusi oppilasta. Tämä mahdollisti joustavan työskentelyn ja aiheesta tarvittaessa poikkeamisen. Pieni ryhmä mahdollisti sen, että pystyin antamaan neuvoja jokaiselle oppilaalle erikseen opetustuntien aikana. Jos opetusryhmäni olisi ollut 10-15 oppilasta, olisi minulla ollut vähemmän aikaa antaa jokaiselle oppilaalle erikseen apua.

Suunnittelin opetustuntien yhteyteen jonkin tekniikan opetteluun, joka voisi tarvittaessa auttaa työskentelyssä. Tärkeä asia tuntien suunnittelussa ja toteutuksessa oli lisäksi työturvallisuus. Lasitimme keramiikkatöitä. Käytimme valmiita lasitteita, koska en kokenut tarpeelliseksi alkaa valmistamaan oppilaiden kanssa uusia lasitteita. Opistolla oli hyvin kattava valikoima erilaisia lasitteita lasitevarastossa. Oppilaat olivat 5-6-vuotiaita, joten oli mahdollista, että lasitetta voisi mennä suuhun tai silmiin käsien kautta. Lasitteet ovat vakava terveyshaitta, joten oikeanlainen suojaaminen oli tärkeää. Käytimme opistosta löytyviä suojamaskeja sekä oppilaat suojasivat kädet kirurginkäsineillä. Käsissä voi olla haavoja, ja sitä kautta verenkiertoon voi imeytyä raskasmetalleja. Hanskat eivät vaikeuttaneet työskentelyä, koska käytössä oli pienin koko.

Kuva 18. Oppilaan yksilöllinen näkemys mielikuvi-
tuseläimestä.

Tutkin minkälainen musiikki tukisi keramiikkakurssin sisältöä. Eläväinen ja iloinen musiikki toisi mielestäni eniten positiivisia mielikuvia oppilaille. Iloiset ja toiminta-aiheiset laulut viehättävät lapsia erityisesti (Heikkinen-Peitsoma & Rautakivi 1989, 155). Tietoisesti lähdin valitsemaan 5-6-vuotiaille enemmän rytmikästä ja samalla

lapsille suunnattua musiikkia, kuin raskasta heavy metallia tai rauhallista rentoutus-musiikkia. En halunnut ottaa mukaan ainoastaan kotimaista musiikkia, vaan lisäksi ulkomaista musiikkia. Tällä tavalla oppilaat eivät liiaksi keskittyisi laulun sanoihin, vaan itse musiikin rytmin tuomiin mielikuviin. Kuuntelemalla erilaisia musiikkityylejä ja jälkeenpäin niitä kuvailemalla oppilaat saivat kertoa musiikin tuomista tunteista ja ajatuksista. Halusin tutustuttaa oppilaita opetusjakson aikana laajasti eri musiikkityyleihin sirkusmusiikista jazziin ja latinalaisamerikkalaisesta musiikista suomalaisiin lastenlauluihin. Valitsin jokaiselle tunnille erityylistä musiikkia, joka tukisi tunnin teemaa tai aihetta. Esimerkiksi jos tunnin aiheena oli mielikuvituseläin, valitsin musiikkia, jossa laulettiin eläimistä tai jossa kuului eläinten ääniä. Löysin paljon hienoa ulkomaista lastenmusiikkia ja halusin hyödyntää sitä tuntien aikana. Ajatuksena oli myös se, että oppilaat luultavasti kuulevat paljon kotimaista musiikkia, mutta ulkomainen voi jäädä taka-alalle. Eri maiden musiikkityylit voisivat rikastuttaa samalla oppilaiden musiikkielämystä. Tunnin aluksi soitin musiikkia. Musiikkituokion jälkeen keskustelimme musiikista ja sen herättämistä mielikuvista. Aikaa keskusteluun käytimme sen verran, kuin tarve vaati. Yleensä oppilaat ilmaisivat itse haluavansa alkaa muovailemaan savella, koska ajatus tulevasta savityöstä oli kehittynyt.

7.3 Keramiikkakurssin kiinnostavuuden kartoittaminen

Laadin kyselylomakkeen Rovaniemen kansalaisopiston kevätnäyttelyn 2012 yhteyteen (liite 5). Näyttely pidettiin Rovaniemen Revontulikeskuksessa. Halusin kyselylomakkeen avulla selvittää, onko vanhemmilla kiinnostusta tuoda lapsia keramiikkakurssille.

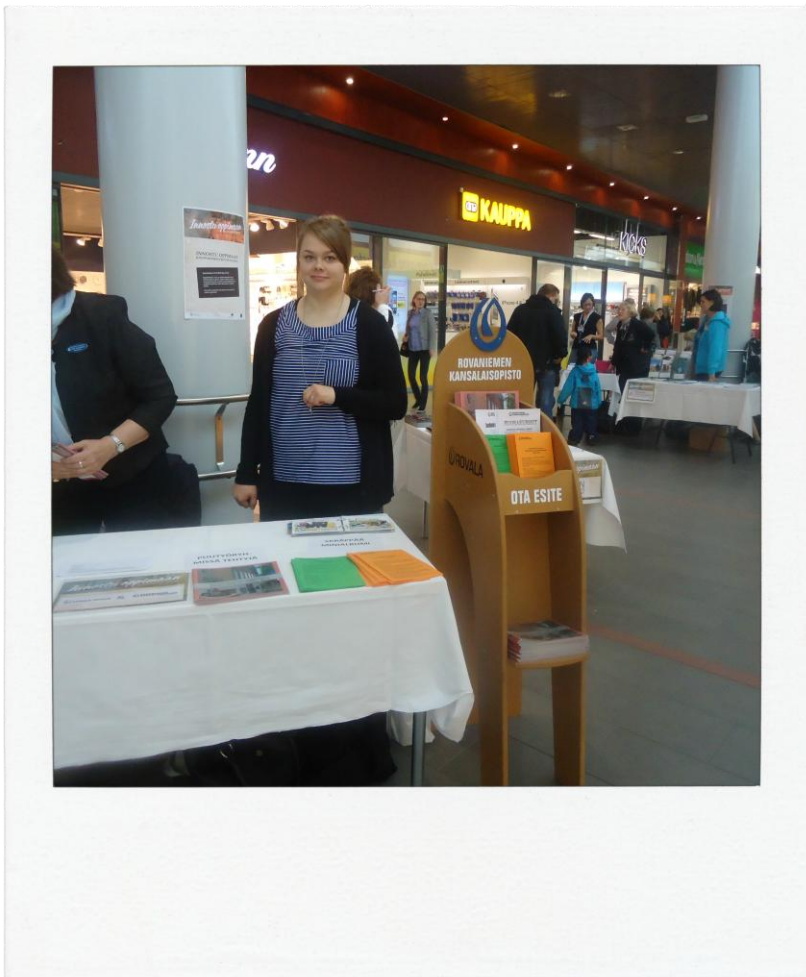
Sain Rovaniemen kansalaisopistolta valmiin kyselykaavakkeen pohjan, jota opisto itse käyttää. Kävin kaavakkeen läpi ja tutkin onko se riittävä tuomaan minulle vastauksia keramiikkakurssin kysynnästä ja tarjonnasta. Muokkasin kaavaketta omaan tarkoitukseeni paremmin soveltuvaksi. Lähtökohtana oli lasten keramiikkakurssi, tehty kysely ja palaute. Kyselyn avulla pyrin saavuttamaan mahdollisimman paljon lapsia ja heidän vanhempiaan. Kyselyn avulla minulla olisi mahdollista saada tietoa siitä, mitä ikäryhmiä kurssi voisi kiinnostaa ja olisiko keramiikkakurssille tarvetta.

Näyttelyn päättyttyä sain hyvin pienen määrän täytettyjä kyselykaavakkeita takaisin. Osa vastauksista ilmaisi kiinnostusta lasten keramiikkakurssia kohtaan. Kyselystä saatu vastausmäärä ei tuonut minulle haluamaani tietoa siitä, oliko lasten keramiikkakurssille kysyntää tai tarvetta.

7.4 Keramiikkakurssin markkinointi

Keramiikkaa lapsille musiikin voimin- kurssi sisältyi Rovaniemen kansalaisopiston opinto-ohjelmaan, joka toimitettiin kaikkiin koteihin Rovaniemellä. Keramiikkakurssin tiedot tulivat lisäksi opiston internetsivuille. Laadin Rovaniemen paikallislehteen, Uuteen Rovaniemeen, lehtijutun Ylijääskön pyynnöstä. Jutussa markkinoin kurssiani, ja jutun avulla oli tarkoitus saavuttaa mahdollisimman paljon lapsia ja heidän vanhempiaan, sukulaisia tai tuttuja (liite 6).

Lisäksi Rovaniemen Revontulikeskuksessa järjestettiin 15.9.2012 klo 11.00-15.00 Innostu oppimaan- tapahtuma, jossa minä markkinoin omaa keramiikkakurssiani Rovaniemen kansalaisopiston pisteessä (kuva 19).

Kuva 19. Innostu oppimaan- tapahtumassa keramiikkakurssia markkinoimassa.

8 Lasten keramiikkakurssin toteuttaminen

8.1 Ensimmäinen opintokerta

Ensimmäisellä opintokerralla lähdimme etenemään oppilaiden kanssa tutustumalla toisiimme sekä opetustilaan (kuva 20). Opetustila ei ollut erikseen lapsille suunnattu tila. Tilassa toimi keramiikkatuntien lisäksi lasi- ja hopeakorukurssit. Alustin tunnin kertomalla oppilaille mitä savi on ja kuinka keramiikkaa valmistetaan. Kerroin oppilaille myös millä tavalla musiikki liittyy opetustuntien kulkuun. Kuuntelimme musiikkia jokaisen opetuskerran aluksi. Kävimme musiikkituokion jälkeen läpi ajatuksia ja mielikuvia musiikista. Minä kerroin tunnin aiheen, jonka jälkeen aloitimme muovailemaan savella.

Tunnin aluksi näytin oppilaille raakapolton sekä lasituspolton käyneitä keramiikkaesineitä. Oppilaat näkivät mitä savesta polttamalla syntyi. Kerroin, että työt vaatisivat kuivatuksen jälkeen raakapolton, jotta työ säilyisi ehjänä. Kerroin myös, että lasittaisimme työt. Lasittaminen sai lapset innostumaan ja kyselemään lasituksesta lisää. Annoin oppilaille savea ja ensimmäiset reaktiot olivat yllättyneitä ja epäileviä pehmeää savea kohtaan. Lapsien ilmaantulleita ajatuksia ja huu-dahduksia savesta olimm. ”Tämä tarttuu käsiin kiinni!”, ”Hyi, kamalaa!”, ”Ihan löllöä!”, ”Kylmää!”. Joku myös kysyi, voiko savesta tehdä mitään, kun se on niin pehmeää ja märkää. Kerroin oppilaille, että savesta haihtuu kosteutta pois muovaillaessa ja työskentely helpottuu (kuva 21).

Kuva 20. Opiston keramiikka-ja lasityötila.

Aloitin tunnin laittamalla musiikkia päälle. Ensimmäisellä opetuskerralla musiikkina oli latinlaisamerikkalaista lastenmusiikkia, Latin Playground. Olin valinnut kyseisen musiikin sen mahtitempoisuuden ja iloisen tunnelman vuoksi. Musiikin rytmi voi osaltaan vaikuttaa esineen muotoon.

Kuva 21. Enni tutustumassa saveen ensimmäistä kertaa.

Annoin aluksi pienet määrät savea, noin oppilaan kämmenen kokoisen palasen. Kehotin oppilaita vapaasti tunnustelemaan ja tutustumaan saveen. Moni halusi apua saveen työstämisessä, ja kerroin kuinka nipistelytekniikkaa voisi käyttää apuna työskentelyssä. Töiden saatua muodon, esittelin erilaisia työvälineitä. Työvälineiden avulla pystyi tekemään saveen pintaan erilaisia pintakoristeluja. Oppilaat innostuivat koristelemaan hienoja pintoja töihin. Ensimmäisen tunnin aikana syntyi monenlaisia töitä erilaisin koristein (kuva 22).

Kuva 22. Ensimmäisen opetuskerran työskentelyn satoa.

8.2 Toinen opintokerta

Aiheena oli mielikuvituseläin musiikin mielikuvien pohjalta. Kerroin oppilaille, että jokainen saisi kertoa miltä oma mielikuvituseläin näyttää. Olin valinnut tunnin teeman mukaan musiikkia, jossa laulettiin eläinaiheita. Valitsemani levy oli nimeltään Korkeasaaren kotibileet. Musiikki oli iloisen riemukasta ja lauluissa laulettiin eläimistä. Valitsemani musiikki tuki hyvin tunnin aihetta. Kuuntelun jälkeen kyselin oppilailta, mitä heillä tuli mieleen musiikista. Oppilaat kertoivat, että mielikuvituseläin voi olla sininen tai oranssi. Se voi olla myös kissa, kettu tai pupu ja mielikuvituseläin voi syödä lumiukkoruokaa tai pieniä palleroita. Oppilaat kilpaa viittasivat ja halusivat kertoa kerta toisensa jälkeen, mitä musiikin kuuleminen heissä herätti.

Oppilaat saivat savea ja kehotin heitä omien tuntemuksien kautta muovailemaan savesta juuri sellaisen eläimen minkä mielikuvitus tuottaa. Kannustin muovailemaan hullunkuriseltakin tuntuja hahmoja, nyt eläimen ei tarvinnut muistuttaa laisinkaan normaalta näyttävää eläintä (kuva 23).

Kehotin antamaan luovuu-
delle vallan ja nauttimaan
tekemisestä. Jokaisen oppi-
laan eläin olisi hänen oman
mielikuvituksen tuottamaa
eikä kenelläkään toisella
olisi samanlaista. Korvien
tai hännän kiinnitys tuotti
jonkin verran vaikeuksia.
Opastin kuinka eläimelle sai
kiinnitettyä hännän tai kor-
vat tai kuinka mielikuvi-
tuseläimelle saatiin tehtyä
kruunu päähän (kuva 24)
sekä miten erään oppilaan
keksimä lumiukkoeläin saa-
tiin

Kuva 23. Yksityiskohta keraamisesta mielikuvituseläimestä.

muovailtua ajatuksen tasolta konkreettiseksi tuotokseksi. Tunnilla syntyi erilaisia eläimiä ja olioita- vain mielikuvitus oli rajana (kuva 25).

Kuva 24. Karoliina ja Anna työn touhussa. Kuvassa etualalla Anna valmistaa keskittyneenä kruunua omalle eläimelleen.

Kuva 25. Toisen opetus-tunnin upeaa työn sa-toa.

8.3 Kolmas opintokerta

Halusin sisällyttää makkaratekniikan osaksi kurssia, koska makkaratekniikalla voisi valmistaa monenlaisia töitä aina astioista koriste-esineisiin. Kerroin tunnin aluksi mitä tekniikka on ja miksi sen nimi on makkaratekniikka. Oppilaat riemastuivat nimityksestä makkaratekniikka. Miksi se oli makkaraa? Ja mistä nimi tulee? Kerroin oppilaille tarkemmin tekniikasta ja kuinka savesta saadaan muovattua makkaramaista (kuva 26). Makkaratekniikassa savesta muotoillaan pitkulaisia, makkaranmuotoisia pötköjä, jotka voidaan asettaa päällekkäin ja liittää savella yhteen seiniksi. Tekniikka tuntui kovasti kiinnostavan oppilaita. Keräsin kaikki saman pöydän ääreen ja yhdessä valmistimme makkararoita ja oppilaat ryhtyivät työskentelemään. Tunnin aikana opetimme myös käyttämään kaulinta.

Kuva 26. Riikka halusi valmistaa savipötköistä korkean tornin.

Kolmannella opintokerralla käytin aikaisempia kertoja rauhallisempaa musiikkia, jazzia. Valitsin jazzmusiikkia, koska rytmiltään se on keinoavaa, svengaavaa ja siihen on sekoittunut musiikkia muista kulttuureista sekä lisäksi se on hauskaa kuunneltavaa. Valitsemani levy oli nimeltään Jazz playground. Halusin valita tietoisesti joka kerralle

täysin eri kategoriaan kuuluvaa musiikkia. Mielestäni jazzmusiikki sopi hyvin tunnille, kun valmistimme töitä makkaratekniikalla.

Kurssin kaksi poikaa, Teemu ja Eero, käyttivät hienosti mielikuvitustaan makkaratekniikkaa käyttäessään. Heidän mielestä makkaratekniikalla kuului valmistaa makkaramaisia esineitäkin. Ajattelin, todella hienoa pojat! Anna myös oivalsi valmistaa makkaratekniikalla käärmeen (kuva 27). Lopuksi oppilaat saivat tehdä halutessaan pintakoristelua töihinsä. Moni oppilaista teki pintakoristelua erilaisin viivoin ja pistein. Kysyin, mistä idea tuli koristeluun. Moni vastasi, että siltä musiikki kuulosti hänen korviinsa. Tämä tuntui hienolta, musiikilla oli siis ollut vaikutusta työskentelyyn.

Kuva 27. Annan valmistama raaka- ja lasituspolton läpikäynyt käärme.

8.4 Neljäs opintokerta

Kurssin välissä oli syyslomaviikko, joten yksi opintokerta jäi pois. Oppilaat palasivat kurssille kahden viikon tauon jälkeen kovasti kyselemällä mitä tulimme tekemään. Aiheenamme oli ”Minä itse”. Oppilailla tuli mieleen ajatuksia, miltä ihminen voi näyttää. Tyttöillä päällimmäiseksi nousi ajatus, että hiukset täytyy ehdottomasti olla (kuva 28). Käytimme työskentelyssä apuna levy-, nipistely ja makkaratekniikkaa.

Kuva 28. Enni valmistaa hiuksia omakuvaan.

Olin suunnitellut tunnin aiheeksi omakuvan, mutta halutessaan oppilas sai muovalla savesta muutakin kuin itseään muistuttavan hahmon. En halunnut lähteä rajaamaan työskentelyä, jos oppilas halusi valmistaa savesta muuta. Tunnin aikana syntyi monenlaisia omakuvia sekä mielikuvituksen tuottamia olioita (kuva 29). Musiikkina oli iloista lapsille suunnattua sirkusmusiikkia, Circus magic. Valitsin tietoisesti tunteisiin iloisesti ja miellyttävästi vaikuttavaa musiikkia, yllätyksellistä ja mahtitempoista.

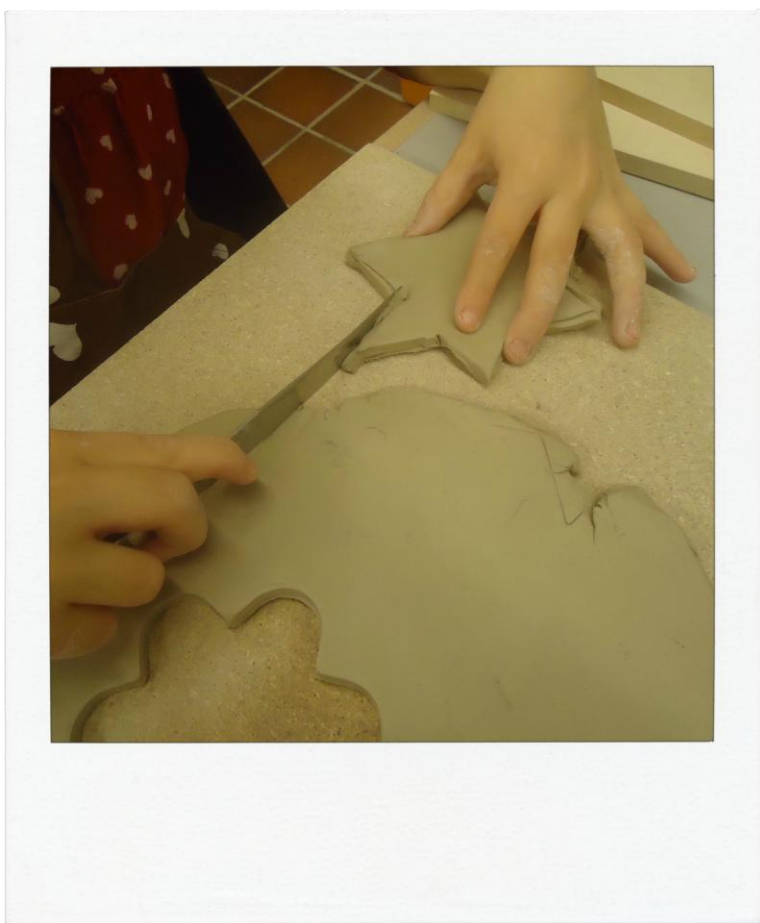

Kuva 29. Opetustunnilla syntyneitä mielikuvituksellisia omakuvia.

Kehotin oppilaita kuuntelemaan musiikin tunnelmaa. Musiikin saadessa hyvälle tuulelle omakuvasta voisi muovailla iloisen tai jos musiikki herätti epämiellyttäviä tunteita, pystyi omakuva olemaan ilmeeltään murheellinen.

8.5 Viides opintokerta

Tunnilla valmistettiin joulukoristeita muottien avulla sekä vapaasti käsin muovailemalla. Musiikkina oli jouluiheen teemaan sopivaa musiikkia, joka johdattaisi kaikki jouluiisiin tunnelmiin. Musiikin tuli tukea tunnin aihetta. Opetustunnille valitsemani levy oli Lasten joulu. Tunnin aihe oli oppilaille hyvin mieluinen. Teemme savesta piparkakkuja! Kuten joku oppilaista ilmaisi. Oppilaat saivat vapaasti muovailla joulukoristeita muovailupuikoilla, piparkakkumuoteilla ja vapaalla kädellä. Halutessaan sai käyttää pitsiliinoja pintakoristelussa painamalla liinaa saveen. Pojat olivat hyvin innostuneita aiheesta. He kuvittelivat mielessään tekevänsä oikeita pipareita, vaikkei niitä voisi-kaan syödä (kuva 30 ja 31).

Kuva 30. Enni muotoilemassa veitsellä savitähteä.

Kuva 31. Piparkakku-ukko.

8.6 Kuudes opintokerta

Aiheena oli enkopit ja niillä töiden värjääminen. Halusin kokeilla oppilaiden kanssa sekä enkopeja että lasitteita. Kerroin oppilaille enkopeista, eli värjätystä tai värjäämättömistä savilietteistä, jotka levitettäisiin nahkakuivan työn pintaan. Myöhemmin laittaisimme kirkkaan lasitteen työn pintaan, kunnes työt olivat käyneet läpi raakapolton.

Kuva 32. Enkopit ja työskentelytila.

Olin ennen tunnin alkua asettanut pöydille sanomalehtiä liiallisen sotkun estämiseksi. Asettelin valitsemani enkopit sekä työskentelyyn tarvittavat suojahanskat, hengityssuojaimet sekä esiliinat valmiiksi tuntia varten pöydälle (kuva 32).

Neuvoin ja opastin oppilaita enkopien käytössä. Oppilaat levittivät siveltimien avulla enkopeja nahkakuivalle pinnalle. Maalaisimme enkopeilla eli värjättyllä savilietteellä oppilaiden aiemmin valmistamia töitä. Väreiksi (kuva 33 ja 34) olin valinnut mustan, keltaisen, valkoisen, vanhan rosan, punaruskean, turkoosin, sinivihreän sekä vaaleanvihreän. Kuvassa 33 näkyy lasituspolton jälkeinen väri keramiikan pinnalla. Savityön pinta on maalattu enkopilla, jonka jälkeen päälle on sivelty kirkasta lasitetta ja työ on käynyt lasituspolton. Kuvassa 33 vasemmalla olevassa laatassa on tunnilla käyttämää CT468 savea. Näytin oppilaille kuvassa esiintyvän keramiikkalaatan, jotta he ymmärtäisivät, mitä värejä valitsemistani enkopeista poltossa syntyisi. Valitsin kahdeksan väreä siksi, koska oppilaita oli kuusi ryhmässä ja oli helppo käyttää värejä, kun jokaisella oli jokin väri käytössä eikä toisen tarvinut odottaa liian kauan vuoroaan. Lisäksi useiden värien olemassaolo mahdollisti upeiden värikkäiden töiden synnyn. Käytin valmiita enkopeja, koska keramiikanopettajana opistolla toimiva Päivi Ranta oli valmistanut niitä aiemmin. Tunnille olin valinnut musiikiksi eurooppalaista lastenmusiikkia, European playground, jossa oli esittäjiä 15 eri Euroopan maasta. Tämän tunnin aikana musiikki ei näytellyt yhtä suuressa roolissa, kuin aiempina kertoina.

Kuva 33. Enkopeja.

Emme käsitelleet musiikkia ja sen tuomia mielikuvia opetuskerran aikana, koska enkopien kanssa työskentely oli tunnin pääasia ja se vei oppilailta kaiken huomion. Halusin kuitenkin sisällyttää opetustuntiin musiikkia, koska edellisillä kerroilla musiikki oli ollut myös mukana.

Kuva 34. Anna maalaa enkopeilla.

8.7 Seitsemäs opintokerta

Seitsemäs ja toiseksi viimeisen opintokerran aiheena oli jatkaa töiden maalaamista enkopeilla sekä jo raakapoltettujen töiden lasittamista kirkkaalla lasitteella (kuva 35). Lisäksi nopeimmat saivat tehdä vielä savitöitä. Kerroin lasitteiden ja enkopien eron ja näytin esimerkin lasittamattomasta sekä lasitetusta esineestä. Oppilaat näkivät ja ymmärsivät konkreettisesti niiden eron. Lasite, eli keramiikan aineista valmistettu liete levitettäisiin raakapoltetun työn pintaan ja lasituspoltossa se kovettuisi työn pintaan lasipinnoitteeksi. Käytin opiston lasitevarastossa valmiina purkissa olevaa 1013 kirkasta kiiltävää lasitetta. Kerroin oppilaille, kuinka lasitetta voidaan levittää työn pinnalle ja näytin työtavoista oppilaille esimerkit. Mahdollista oli kastaminen, jossa esine

kastetaan kokonaan tai osittain lasitteeseen. Kaataminen, jossa lasitetta kaadetaan työn sisään ja ulkopinnoille sekä siveltimellä lasittaminen, jossa lasitetta laitetaan siveltimellä työn pintaan. Työn sai tarvittaessa viimeistellä kostealla sienellä, jonka avulla poistettiin ylimääräinen lasite työn pinnalta. Tunnin päätyttyä annoin oppilaiden vanhemmille kurssiarviointilomakkeet (liite 7). Kehotin vanhempia täyttämään arvioinnit yhdessä lapsen kanssa rauhassa kotona.

Kuva 35. Keramiikkatyön lasittamista kaatamalla.

8.8 Kahdeksas opintokerta

Viimeisen opintokerran aikana lasitimme edelliseltä opintokerralta jääneet viimeiset työt kirkkaalla lasitteella. Oppilaat eivät pyytäneet apuani lasittamisessa, edellisiltä kerroilta asia oli vielä tuoreessa muistissa. Lähestyvän joulun kunniaksi sai tehdä lisäksi savitöitä. Olin suunnitellut, että oppilaat saisivat tehdä jouluisia hahmoja. Viimeisen opintokerran vuoksi aikaa ei ollut lasittaa tunnilla valmistuvia töitä. Valmistuvat työt piti vielä kuivattaa sekä raakapolttaa. Laitoin joulumusiikkia taustalle soimaan tunnin teeman mukaisesti. Olin valinnut musiikiksi levyn nimeltään Lasten joulu. Tytöt

ilmaisivat halunsa tehdä joulunenkeli pitkine hiuksineen ja pojat halusivat tehdä tonttuja (36 ja 37).

Tunnin päätteeksi sovimme oppilaiden vanhempien kanssa seuraavalle viikolle opetusjakson aikana syntyneiden töiden hakemisen (kuva 38, 39, 40 ja 41). Oppilaiden töitä oli menossa vielä polttoon, joten päädyin ratkaisuun, että kaikki työt oli parempi hakea samalla kertaa. Kehotin vanhempia ottamaan mukaan sanomalehtiä ja kassin, jotta työt saataisiin kotiin ehyinä.

Kuva 36. Minitonttu, jolla on kaulahuivi ja napit.

Viimeisen tunnin päätyttyä kerroin oppilaille sekä heidän vanhemmilleen, että kurssi jatkuisi taas kevätlukukaudella 2013. Oppilasmäärän täytyessä kurssi järjestettäisiin uudestaan. Tämä uutinen miellytti suuresti sekä oppilaita että heidän vanhempiaan.

Kuva 37. Iloinen joulunenkeli.

Kuva 38. Vihreäkasvoinen monsteri.

Kuva 39. Mielikuvituseläimiä.

Kuvat 40 ja 41. Opetusjaksolla valmistettua keramiikkaa.

9 Opetusjakson analysointia

9.1 Opetusjakson kulku

Opetusjakso koostui keramiikkakurssin suunnittelusta, ohjaustilanteisiin valmistautumisesta, opetuskokeilusta ja tulosten läpikäynnistä. Otin selvää lasten taidekasvatuksesta ja tutkin oman havainnoinnin ja pohdinnan kautta musiikin vaikutusta oppilaiden työskentelyyn. Tutkin ja otin selvää pienten lasten, alle kouluikäisten toiminnan suunnittelusta ja ohjaamisesta. Pidin tärkeänä ohjaustyön tutkimista, koska se loi pohjaa tulevan keramiikkakurssin suunnitteluun. Teoriataustan tutkiminen loi hyvän pohjan suunnittelutyölle. Sillä tavalla minulle selkiytyi, kuinka tärkeää lapsiryhmän ohjaamisessa hyvä suunnittelutyö oli. Hyvän suunnittelun sekä tuntien järjestelyn myötä minulle jäi ohjaajana aikaa oppilaiden työskentelyn tarkkailuun.

Aloitus jännitti minua. Tämä oli ensimmäinen kerta, kun toimin omatoimisesti yksin ohjaajana. Kaikki vastuu oli minulla, opetuksen suunnittelu ja toteutus. Oppilaiden kohtaaminen myös osittain jännitti, vaikka olenkin sosiaalinen ja helposti lähestyttävä persoona.

Opetusjakso eteni suunnitelmieni mukaan. Kurssin aluksi laadin tuntisuunnitelman. Varauduin siihen, että suunnitelmaa olisi mahdollista muokata tilanteen mukaan. Pienten lasten kanssa työskennellessä voi aina tulla yllätyksiä mukaan, joten annoin suunnitelmille elämisen varaa. Laatimani alkuperäinen tuntisuunnitelma poikkesi hieman toteutuneesta tuntisuunnitelmasta. Enkopeihin sekä lasittamiseen tutustumisen siirtyivät kahdella viikolla eteenpäin. Olin alun perin suunnitellut toteuttavani nämä työvaiheet kurssin neljänneestä opintokerrasta eteenpäin aina viimeiseen opintokertaan saakka. Opetustuntien aikana työskenneltiin saveen kanssa. Tunnin loppua kohden savitöitä oli tarkoitus värjätä enkopeilla sekä lasitteilla. Nämä työvaiheet siirtyivät, koska niihin ei ollut tunnilla aikaa. Havaitsin, että oppilaat halusivat työskennellä antamani mieluisan aiheen kanssa koko tunnin. En halunnut keskeyttää oppilaiden työskentelyä ja näin ollen muutin opetuskertojen edetessä tuntisuunnitelmaa. Muutokset eivät hankaloittaneet suunnitelmiani tai kurssin etenemistä, vaan sain sisällytettyä opetusjaksoon kaiken mitä olin toivonut. Uuden keramiikkaa lapsille musiikin voimin- kurssin alkaessa aion kuitenkin pysyä paremmin laatimani tuntisuunnitelman parissa. Lasten kanssa työskennellessä mahdolliset muutokset tuntien kulussa on otettava huomioon, koska yllätyksiltä ei voida välttyä. Näin itse, kuinka oppilaat nauttivat savella muovailemisesta. Minä koin, että oppilaat tulivat kerta toisensa jälkeen innostuneena tunnille. Ja lähteissä pois, he kyselivät jo seuraavan tunnin aihetta.

Joka kerta kun itse lähdin tunnilta kotiin, minulla oli hyvä mieli. Opetustuntien jälkeen en koskaan harmitellut, että lähdin tekemään tällaista opinnäytetyötä. Ohjaaminen toi mielihyvää nähdessäni, kun oppilaat iloitsivat savella muovailemisesta ja toisinaan lähes intoa puhkuen halusivat valmistaa lisää savea. Opetustunteja varten olin laatinut henkilökohtaisen päiväkirjan, johon kirjasin tunnin kulun ja analysoin sitä. Pidin tätä hyvänä ratkaisuna, koska näin minun oli helppo jälkikäteen seurata jokaisen tunnin kulkua, omia havainnoituksia ja johtopäätöksiä.

Huomasin, kuinka oppilaat kehittyivät opetusjakson aikana. Oppilailla kasvoi kokeilunhalu, mielenkiinto, ajattelukyky ja uteliaisuus savella muovailemiseen tunti tunnilta yhä enemmän. Halu kokeilla uusia työtapoja, ilmaista itseään yksilönä sekä käyttää saatuja tietoja ja taitoja lisääntyi opetusjakson aikana. Tuntien aikana oppilaissa havaitsemani ilo ja innostus materiaaliin eivät kadonneet. Opetustuntien aiheet olivat vaihtelevia ja sopivia kehittämään oppilaan omaa ilmaisutaitoa. Tunnilla käyty keskustelut opetuskerran aiheesta ja musiikista loivat tunnin alkuun rennon ilmapiirin ja tiivistivät opetusryhmää yhtenäisemmäksi kokonaisuudeksi.

Opetustuntien aikana onnistuin mielestäni hyvin hallitsemaan oppilasryhmää. Sain oppilaat kuuntelemaan minua ohjaustilanteissa ja ryhmän aktiivisuustason mennessä ylikierroksille sain ryhmän hyvin hallintaan. Koin, että oppilaiden ja minun välillä toimi hyvä vuorovaikutus.

9.2 Kurssiarviointi ja palautteet

Laadin kurssiarviointilomakkeen, jonka oppilaat täyttivät yhdessä vanhempansa kanssa kotona kurssin lopuksi. Mielestäni opetuskokeilun onnistumisen analysointia tuki hyvin kurssiarviointi. Lomakkeessa kysyttiin keramiikkakurssilla olleiden oppilaiden kokemuksia kurssista. Kerättyjen palautteiden perusteella minun oli helppo peilata omia johtopäätöksiä kurssin onnistumisesta oppilaiden vastauksiin. Saatu palaute oli hyvin arvokasta. Havaitsin laatimassani kurssiarviointilomakkeessa virheen sen jälkeen, kun olin saanut palautteet takaisin oppilailta. Epähuomiossani olin unohtanut kysyä lomakkeessa oppilaiden mielipiteitä musiikista ja sen tuomista vaikutuksista työskentelyyn. Musiikki oli hyvin olennainen osa koko kurssiani. Virheestä oppineena, laadin uuden keramiikkakurssin arviointilomakkeeseen kysymyksiä musiikista ja sen vaikutuksista.

Otteita kurssiarviointilomakkeista vanhempien kirjoittamana:

”Oli vaikea täyttää lomake 5-vuotiaan puolesta, kun hän ei osaa muuta sanoa kuin että hauskaa on ollut. Laitoimme siksi hyvä, kun ainahan on parantamisen varaa, oli asia mikä hyvänsä. Mutta muuten piti kyllä täyttää vähän kuin summassa, kun emmehän ole olleet tunnilla mukana, niin emme osaa sanoa tarkemmin lapsen tavoitteista tai ideoista. Mutta olemme tyytyväisiä kurssiin ja opettajaan, tykkäsi käydä. Kiitokset opettajalle!”

”Kurssi oli mukava ja Karoliina tykkäsi kurssista paljon. KIITOS!”

”Tyttäreemme Riikka piti tästä kurssista hyvin paljon, se oli hänelle yksi tärkeimmistä menoista viikolla. Mikäli tulee jatkoa, uskon, että hän haluaa osallistua.”

”Kummitäti Pohjois-Karjalasta maksoi tämän kurssin. Olisi halukas ja kyseli kevätlukauden kurssia. Jatkuuko? Olisin tulossa kevätlukukaudelle!”

9.3 Pohdintaa ja arviointia

Keramiikkaa lapsille musiikin voimin- kurssi sisälsi kahdeksan opintokertaa, joka oli tuntimääränä yhteensä 16. Kurssin kulku eteni mielestäni nopeasti. Kurssin loppua kohti mentäessä, aloin toivomaan, ettei se olisi päättynyt niin nopeasti. Kaksi kuukautta kestänyt opetuskokeilu tuntui aluksi sopivalta ajalta, olihan minulla hyvin vähäinen kokemus ohjaamisesta.

Olin ohjaajana mielestäni onnistunut määrätietoisesti rakentamaan Rovaniemen kansalaisopiston kurssijärjestelmään uuden keramiikkakurssin 5-6-vuotiaille. Opetusjaksoa pohtiessa tavoitteena oli onnistunut keramiikkakurssi. Tämän päämäärän saavutin. Olin mielestäni pystynyt suunnittelemaan oppilaille onnistuneen kurssin. He olivat saaneet uusia kokemuksia, uuden luomisen iloa ja mahdollisuuden luovaan itsensäilmaisuun. Koin opetusjakson sekä koko prosessin hyvin antoisana ja rikkaana kokemuksena ammatillisen kehittymiseni kannalta. Kurssin sisältö oli monipuolinen ja antoi paljon tilaa luovalle työskentelylle. Savi oli jokaiselle uusi materiaali, lukuunottamatta yhtä oppilasta. Savella muovailemisen monipuoliset mahdollisuudet kiinnostivat selkeästi oppilaita.

Parantamisen varaa löytyy aina. Olisin voinut tutustua lisää musiikin vaikutuksiin osana lapsen työskentelyä. Sain hyvä vinkkejä kirjallisuudesta, mutta liian myöhään.

Musiikin ja saven yhdistäminen toi keramiikkakurssiin uudistusta ja monipuolisuutta. Musiikkivalinnat tuntuivat tuntien sisältöä suunniteltaessa oikeilta valinnoilta. Valitsin musiikin aina sen mukaan, että se tukisi tunnin aihetta. En kysynyt oppilailta heidän toiveitaan musiikin suhteen. Jatkoa ajatellen voisin kysyä oppilaiden toiveita musiikista ja suunnitella se sopivaksi tunnin aiheen kanssa. Pohdin jälkeensä, oliko opetus-
tuokioihin valitsemani musiikkivalinnat oikeita ja oliko niillä vaikutusta oppilaiden työskentelyyn. Henkilökohtaisesti tunsin, että lapsille sopi riemukas, iloinen, mukaansa tempaiseva ja vauhdikas musiikki paremmin, kuin hidastempoinen, rentouttava tai kovin raskas musiikki. Omien havaintojen sekä oppilailta kyselyjen kautta olen sitä mieltä, että musiikilla oli osaksi vaikutusta työskentelyyn. Oppilaat ammensivat musiikista saatuja mielikuvia työhönsä. Oli myös oppilaita, jotka eivät saaneet vaikutteita musiikista samalla tavalla kuin toiset oppilaat. Tällöin he muovailivat savea ilman musiikillisia vaikutteita.

Oppilailta asiaa tiedustellessa, osa vastasi musiikin vaikuttaneen heidän työskentelyyn. Musiikin sanat tai rytmi oli vaikuttanut siihen, mitä oppilas oli halunnut alkaa savesta muovailemaan. Opetustunnin aluksi annettu aihe oli myös osaksi vaikuttanut työn syntymiseen. Osa kertoi musiikilla olleen jonkin verran vaikutusta työskentelyyn. Tässä tapauksessa he eivät saaneet joka kerta musiikista vaikutteita työhönsä. Oli opetuskertoja, kun musiikki ja sen tuomat mielikuvat vaikuttivat työn muodonantoon ja kertoja, kun musiikilla ei ollut oppilaan työhön lainkaan vaikutusta. Osa oppilaista kertoi, ettei musiikki vaikuttanut työskentelyyn koko kurssin aikana lainkaan. Musiikki ei tuonut uusia mielikuvia eikä kannustanut ottamaan vaikutteita työhön. Tässä tapauksessa oppilaalla saattoi olla jo ajatus syntyvästä työstä, eikä hän kokenut tarpeelliseksi ottaa siihen musiikista lisää vaikutteita.

Eli kokemuksia musiikin vaikutuksesta oli puolesta ja vastaan. Oppilaiden mukaan musiikin sanat eivät kovin vaikuttaneet työskentelyyn, vaan musiikin rytmi ja se miltä musiikki kuulosti. Oppilaiden töissä musiikin tuomat mielikuvat toistuivat hyvin paljon koristelussa tai muodonannossa. Sama musiikkityyli saattoi antaa kahdelle eri oppilaalle täysin päinvastaisia tunteita ja mielikuvia. Tarkoitukseni on keväällä alkavalla uuden keramiikkakurssin aikana paneutua lisää musiikin tuomiin vaikutuksiin oppilaan työskentelyssä. Tarkoitukseni on kokeilla opetustunneilla erilaisia musiikkityylejä aina klassisesta populaarimusiikkiin. Voin kehittää kurssia eteenpäin ja samalla itseäni ohjaajana.

Opinnäytetyö oli minulle projektina hyvin antoisa, pitkä ja samalla voimia vievä. Opetuskokeilu antoi minulle ohjaajana paljon uusia kokemuksia. Oppilaille kokemus antoi uusia elämyksiä. Uusien elämysten myötä heillä oli myös mielenkiintoa jatkaa ja ilmoittautua uudelle alkavalle keramiikkakurssille. Aika-ajoin ajatuksiini hiipi epävarmuus omista kyvyistäni toimia pätevänä ohjaajana lapsille, koska ohjauskokemukseni oli vielä niin vähäinen. Stressiä aiheutti myös se, saisinko suunniteltua onnistuneen kurssin. Jos se ei toisikaan oppilaille lainkaan uusia kokemuksia ja he eivät olisi tyytyväisiä. Silloin olisin epäonnistunut enkä olisi päässyt tavoitteeseeni. Työstin tavoitteitani koko projektin läpi aina enemmän selkeämmäksi. Toisinaan minun piti puntaroida, mikä veisi aiheitani loogisesti eteenpäin ja keskittyä olennaiseen. Eli lapsen luovuuden ja ilmaisuvoiman kehittämiseen. Tutkiskelin itseäni ja puntaroin omia tavoitteitani. Mikä oli oikeasti oleellista sisällyttää työhöni ja mitä jättää pois.

Alkuun pääseminen oli helppoa. Olin hyvin innostunut ja kiinnostunut tulevasta projektistani. Tekemisen puolivälissä minulle kuitenkin tuli tunne, olenko tekemässä asioita oikein ja viekö tämä minua ammatillisesti eteenpäin? Saako yhteistyökumppani Rovaniemen kansalaisopisto tästä uutta ja tarpeellista tietoa? Kun opetuskokeilu ja kurssin alku koitti, työniloni palasi. Se tuntui juuri niin oikealta kuin sen pitikin. Jokaisen tunnin jälkeen olin iloinen, että aloin tekemään juuri tällaista opinnäytetyötä. Se antoi minulle niin paljon, etten olisi uskonut sitä alkumetreillä ryhtyessäni tekemään opinnäytetyötäni. Mielestäni kehityin ammatillisesti hyvin paljon.

Opetuskokeilun aikana tai paremminkin sen jälkeen aloin pohtimaan oliko tekemäni ratkaisut tuntuu suunnittelun osalta oikeita? Olisinko voinut tehdä niitä toisin, ehkä paremmin? Sisällytin tekniikan opetusta tuntien kulkuun. Minulle ei ollut tärkeintä nähdä jotakin konkreettista tuotosta, mutta oppilaille se loppujen lopuksi oli. Heille oli tärkeää nähdä oma kädenjälki savessa. Vaistomaisesti lisäsin tekniikan opetusta mukaan, mutta opetuksen jälkeen pohdin olisinko voinut jättää sen kokonaan pois. Eli kurssi olisi ollut täysin vapaa tekniikasta, ja oppilailla ei olisi ollut siitä mitään tietämystä. Olisiko tekeminen voinut olla ainoastaan oppilaan omia oivalluksia ja omaan harkintaan perustuvia ratkaisuja? Olisiko se kehittänyt oppilasta enemmän persoonalliseen itsensäilmaisuun? Tätä asiaa olen pohtinut koko prosessin ajan. Lopulta päädyin siihen ratkaisuun, että tekniikan opettelu on osa savella työskentelyä. Mielestäni tekniikan opettaminen luovan kurssin aikana ei vähennä luovuutta oppilaassa.

Ryhmän koko oli mielestäni sopiva ensimmäiseen henkilökohtaiseen ohjauskokeiluuni. Ryhmän koko oli pieni, kuusi oppilasta. Pieni opetusryhmä mahdollisti sen, että oppilaat saivat koko ajan henkilökohtaista ohjausta. Jatkossa haluaisin mielelläni oh-

jata myös suurempaa oppilasryhmää. Uskon, että taitoni riittäisivat siihen erittäin hyvin. Suuremman oppilasryhmän kanssa minun tulisi suunnitella tuntien sisältö hyvin sekä ottaa huomioon erityisesti tuntien toteutus. Esimerkiksi keramiikkatöiden lasittaminen voisi vaatia enemmän ohjausta isommalle oppilasryhmälle sekä töiden toteutus saattaisi kestää pidemmän aikaa. Todennäköisesti joutuisin vähentämään ainoastaan henkilökohtaista ohjausta. En voisi antaa ohjausta yhtä intensiivisesti, vaan minun tulisi ottaa suuremman ryhmän vaatimat tarpeet huomioon. Oppilasryhmän ollessa 10 lasta, olisi minulla vähemmän aikaa antaa jokaiselle oppilaalle erikseen henkilökohtaista ohjausta. Tärkeimmät asiat, jotka tulee ottaa huomioon kun suunnitellaan 5-6-vuotiaille keramiikkakurssia, ovat mielestäni perusteellisesti pohdittu ja suunniteltu kurssin sisältö, hyvin laadittu tuntisuunnitelma sekä kohderyhmälle oikeanlainen markkinointi.

Jatkoa ajatellen keramiikkakurssi voisi kestää kauemmin. Kahdeksan opetuskertaa kestänyt opetuskokeilu tuntui aluksi sopivalta. Jälkeenpäin pohtiessani opetuskokeilua ja ajanjaksoa, opetusta voisi olla kaksitoista opetuskertaa toteutuneen kahdeksan sijaan. Näin ollen kurssin aikana oppilailla olisi mahdollista tutustua enemmän saveen, sen tuomiin mahdollisuuksiin ja he saisivat konkreettisesti tehdä enemmän savitöitä. Samalla saisin lisää ohjauskokemusta. Oppilaiden vanhemmat ilmaisivat myös kiinnostuksen pidempään keramiikkakurssiin. Moni oppilas ja vanhempi olisi toivonut pidempää keramiikkakurssia, koska toteutunut kurssi tuntui joidenkin mielestä lopulta liian lyhyeltä.

Jatkokehitysmahdollisuudet keramiikkakurssille on olemassa. Rovaniemen kansalaisopistolla jatkuu kevätlukukaudella 2013 keramiikkaa lapsille musiikin voiminkurssi.

Haluan kiittää kaikkia opinnäytetyöhöni osallistuneita henkilöitä omasta panoksesta. Erityisesti kiitän Rovaniemen kansalaisopistoa antoisasta ja miellyttävästä yhteistyöstä.

KUVALUETTELO

Kuva 1. Teemu halusi kokeilla kuinka saksilla voi koristella savea. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 2. Rovaniemen kansalaisopisto. Rovaniemen kansalaisopiston kuvapankki

Kuva 3. Kuvassa näkyvät keramiikkakurssin opetustilat. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 4. Eero on tutustumassa saveen. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 5. Eero käytti mielikuvitustaan apuna, kun hän suunnitteli mielikuvituseläintä. Lopulta savesta syntyi lumiukkoeläin. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 6. Opetustunnin aiheena oli omakuva. Eeron näkemys mielikuvitusystävästä. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 7. Opetustunnin aiheena oli omakuva. Teemun näkemys mielikuvitusystävästä. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 8. Teemu ja Eero tutkivat kuinka savesta voi saada monella eri tavalla aikaiseksi kaikkea mielenkiintoista. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 9. Eero suunnitteli kauan mielessään, miltä omakuvan tulisi näyttää. Lopulta savesta syntyi monta hienoa omakuvaa. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 10. Anna suunnitteli kauan, kuinka saisi tehtyä sellaisen astian, ettei kenelläkään toisella olisi samanlaista. Niinpä hän teki astian keskelle delfiinin. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 11. Mielikuvituksen luomaa taidetta. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 12. Saviastian valmistusta. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 13. Opetustunneilla kuuntelimme musiikkia. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 14. Kirjoitin opetustunnin aikana liitutaululle ylös oppilaiden musiikista saatuja ajatuksia ja mielikuvia. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 15. Oppilaat keramiikan opetustilassa. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 16. Makkaratekniikalla valmistettuja savipötköjä. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 17. Riikka on käyttänyt työskentelyssä apuna makkaratekniikkaa. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 18. Oppilaan hieno näkemys mielikuvituseläimestä. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 19. Innostu oppimaan- tapahtumassa keramiikkakurssia markkinoimassa. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 20. Opiston keramiikka- ja lasityötila. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 21. Enni tutustumassa saveen ensimmäistä kertaa. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 22. Ensimmäisen opetuskerran työskentelyn satoa. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 23. Yksityiskohta valmiista lasitetusta mielikuvituseläimestä. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 24. Karoliina ja Anna työn touhussa. Kuvassa etualalla Anna valmistaa keskittyneenä kruunua omalle eläimelleen. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 25. Toisen opetustunnin upeaa työn satoa. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 26. Riikka halusi valmistaa savipötköistä korkean tornin. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 27. Annan valmistama raaka- ja lasituspolton läpikäynyt käärme. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 28. Enni valmistaa hiuksia omakuvaan. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 29. Opetustunnilla syntyneitä mielikuvituksellisia omakuvia. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 30. Enni muotoilemassa veitsellä savitähteä. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 31. Piparkakku-ukko. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 32. Enkopit ja työskentelytila. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 33. Enkopeja. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 34. Anna maalaa enkopeilla. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 35. Keramiikkatyön lasittamista kaatamalla. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 36. Minitonttu, jolla on kaulahuivi ja napit. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 37. Iloinen joulunenkeli. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 38. Vihreäkasvoinen monsteri. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 39. Mielikuvituseläimiä. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 40. Opetusjaksolla valmistettua keramiikkaa. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

Kuva 41. Opetusjaksolla valmistettua keramiikkaa. Janika Takalo. 2012. Tekijän arkistot

AINEISTOT

Kirjalliset aineistot

Hektor, C. 1997. Harrasteena keramiikka. Karkkila: Kustannus- Mäkelä Oy.

Hujala, E. 2002. Uuudistuva esiopetus. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Lummelahti, L. 2001. Yksilöllinen esiopetus. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Pirilä, S. 2005. Rovala 1923-2003 Muutoksessa mukana. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Rusanen, A. 2008. Esiopetus Lapsen silmin. Helsinki: Yliopistopaino

Salminen, J. 2011. Keramiikkakirja. Hämeenlinna: Kariston kirjapaino Oy.

Sosiaalihuoltolain julkaisu 1/1984. Kuusivuotiaiden lasten esiopetussuunnitelma. Helsinki. Valtion painatuskeskus.

Uusikylä, K. 2007. Hyvä paha opettaja. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Virta, R., Ikonen, P. 2004. Esineet esiin!-näkökulmia muotoilukasvatukseen. Vantaa: Dark Oy

Opinnäytetyöt

Nyman, Vuokko. 1995. Kokonaisvaltainen keramiikanopetus lasten kuvataiteen esiopetuksessa. Wetterhoffin käsi- ja taideteollisuusoppilaitos. Opettajankoulutusosasto. Seminaarityö.

LÄHTEET

Kirjalliset lähteet

Hakkola, K., Laitinen, S., Ovaska-Airasmaa, M. 1991. Lasten taidekasvatus. Hämeenlinna: Karisto Oy.

Heikkinen-Peitsoma, A., Rautakivi, S. 1989. Esikouluikäisten ohjaus. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

Hongisto-Åberg, M., Lindeberg-Piironen, A., Mäkinen, L. 1993. Musiikki varhaiskasvatuksessa. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Kaikkonen, M., Mattila, S. 1997. Musiikki ja mielen mahdollisuudet. Helsinki: Puna-musta.

Karppinen, S., Puurula, A., Ruokonen, I., 2001. Taiteen ja leikin lumous. Tampere: Tammer-Paino Oy

Opinto-ohjelma. 2012. Rovaniemen kansalaisopisto.

Suulliset lähteet

Vuoti-Vainikka, P. Rovaniemen kansalaisopiston rehtori. 2012. Suullinen tiedonanto.

Ylijääskö, J. Rovaniemen kansalaisopiston taitoaineiden suunnittelijaopettaja. 2012. Suullinen tiedonanto.

Sähköiset lähteet

Laki vapaasta sivistystyöstä 21.8.1998/632. 15.2.2013
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980632>

Äänitteet

Circus magic: under the big top/singing ringmaster Linda Arnold. Ariel Records. Rounder 1161-8136-2. 1998. [CD-ROM]

EUROPEAN playground: Putumayo Kids presents. New York: Putumayo World Music. PUT291-2. 2009. [CD-ROM]

JAZZ playground: Putumayo Kids presents. New York: Putumayo World Music. PUT299-2. 2010. [CD-ROM]

Korkeasaaren kotibileet. Poptori. 50180822. 2004. [CD-ROM]

LASTEN joulu. [S.l.]: Poptori. 50180972. 2005. [CD-ROM]

LATIN playground. New York: Putumayo. PUT201-2. 2002. [CD-ROM]

LIITTEET

Liite 1: Yhteistyösopimus

SAVONIA

Sopimus

1 (6)

3.3.2013

OPINNÄYTETYÖN OHJAUS- JA HANKKEISTAMISOPIMUS

Opiskelija (jokainen opiskelija täyttää henkilökohtaisen sopimuksen)

Nimi: Takalo Janika Marianne

Osoite: Pohjolankatu 11 A 3 96100 Rovaniemi

Puhelin: 040 776 0047

Sähköposti: Janika.Takalo@edu.savonia.fi

Muu käytössä oleva sähköposti:

Opinto-oikeusnumero: 50896

Ryhmäkoodi: KUK7SK

Tutkinto: Muotoilija (amk)

Koulutusohjelma: Muotoilun koulutusohjelma

Suoritetut opintopisteet: 246

Muut opinnäytetyön tekijät ryhmätyössä:

Opinnäytetyö

Aihe tai työn nimi:

Keramiikkaa lapsille musiikin voimin - Keramiikkakurssin kehittäminen Rovaniemen kansalaisopistolle

Aihe tai työn nimi englanniksi:

Ceramics for children with the power of music – developing a ceramic course for Rovaniemi Community College

Arvioitu työn valmistumisaika: 22.4.2013

Opinnäytetyön julkaiseminen

- ☒ Tallennetaan Kansalliskirjaston Theseus-tietokantaan
- ☐ Tiivistelmät julkaistaan Savonia-ammattikorkeakoulun kirjaston www-sivuilla

Oppilaitoksen ohjaushenkilöstö

Rooli: 1. ohjaaja

Nimi: Marja-Leena Piippo

Puhelin: +358447318020

Sähköposti: Marja-Leena.Piippo@savonia.fi

Rooli:

Nimi:

Puhelin:

Sähköposti:

Rooli:

Nimi:

Puhelin:

Sähköposti:

Toimeksiantajat / yhteistyökumppanit

Organisaatio: Rovaniemen kansalaisopisto

Työn ohjaaja / yhteyshenkilö: Jouni Ylijääskö

Osoite: Rovala , 5, 96100, Rovaniemi

Puhelin: 040-4873018

Sähköposti: Jouni.Ylijaasko@rovala.fi

Y-tunnus:

Organisaatio: Rovaniemen kansalaisopisto
 Työn ohjaaja / yhteyshenkilö: Pirkko Vuoti-Vainikka
 Osoite: Rovala , 5, 96100, Rovaniemi
 Puhelin: 040-4873016
 Sähköposti: Pirkko.Vuoti-Vainikka@rovala.fi
 Y-tunnus:

Organisaatio:
 Työn ohjaaja / yhteyshenkilö:
 Osoite:
 Puhelin:
 Sähköposti:
 Y-tunnus:

Opponentti

☒ Tässä opinnäytetyössä käytetään opponenttia

Nimi: Sofia K Rainio-Eskelinen
 Puhelin:
 Sähköposti: Sofia.K.Rainio-Eskelinen@edu.savonia.fi

Nimi:
 Puhelin:
 Sähköposti:

Sopimukset

Savonia-ammattikorkeakoululla on

- ☒ Oikeus rekisteröidä tässä sopimuksessa olevat toimeksiantajan tiedot asiakasrekisteriin
- ☒ Oikeus käyttää toimeksiantajan tietoja opinnäytetyöhön liittyvässä palautteen keräämisessä
- ☐ Oikeus käyttää toimeksiantajan tietoja markkinoinnissaan

Liitteet

- ☐ Aihekuvaus
- ☐ Työsuunnitelma
- ☐ Luvat ja sopimukset
- ☒ Sopimus kustannuksista ja niiden korvaamisesta
- ☐ Muut liitteet

Allekirjoitukset

27/9 2012

Opiskelija Takalo, Janika Marianne

10/10 2012

Toimeksiantaja / yhteistyökumppani Jouni Ylijääskö

27/9 2012

Toimeksiantaja / yhteistyökumppani Pirkko Vuoti-Vainikka

6/11 2012

1. ohjaaja Marja-Leena Piippo

Liite ohjaus- ja hankkeistamissopimukseen

Sopimus kustannuksista ja niiden korvaamisesta

- Rovaniemen kansalaisopisto voi korvauksetta käyttää valmiin opinnäytetyön tuotoksia
- Opinnäytetyön tekijällä on oikeus hyödyntää opinnäytetyön tuotoksia kaupallisesti
- Rovaniemen kansalaisopisto ei ole korvausvelvollinen opinnäytetyön tekijälle missään vaiheessa

Allekirjoitukset

27/9 2012 Janika Takalo
Opiskelija Takalo Janika Marianne

10/10 2012 Jouko Ylijääskö
Yhteistyökumppani Jouko Ylijääskö

27/9 2012 Pirkko Vuoti-Vainikka
Yhteistyökumppani Pirkko Vuoti-Vainikka

6/11 2012 Marja-Leena Piiippo
1. ohjaaja Marja-Leena Piiippo

Liite 2: Kurssisuunnitelmakaavake**KURSSISUUNNITELMA**

Opettajan nimi: Janika Takalo	Oppiarvo/ Ammattinimike: Opiskelija

Osoite: Pohjolankatu 11 A 3	Postinumero ja postitoimipaikka: 96100 Rovaniemi
Puhelin: 0407760047	Sähköposti: Janika.Takalo@edu.savonia.fi

Kurssin nimi: Keramiikkaa lapsille musiikin voimin		
Ajankohta pvm: 27.9.-22.11.2012 (ei 18.10.) syysloma	klo: 15.30-17.00	Tuntimäärä: 16h
Yhden kokoontumiskerran kesto: 2 x 45 min		Kurssipaikka: Opistotalo Rovala 5
Osallistujamäärä (min ja max): 10 ja 10 hlö		
Kurssin tavoitteet: Kurssin tavoitteena saada lapsi innostumaan ja kiinnostumaan keramiikasta, valmistaa savesta esine(itä) ja tutustua savenkäsittelyn alkeisiin.		
Sisältö: Valmistetaan lapsen iän ja taitojen mukaan koriste-esineitä savesta. Kurssilla yhdistetään musiikki osaksi työskentelyä, jonka pohjalta lapsi valmistaa omien mielikuvien, tunteiden ja taitojen mukaan persoonallisia esineitä. Lapsi perehtyy opettajan avustuksella keramiikan valmistuksen perustekniikoihin ja materiaaleihin. Kurssin lopuksi työt poltetaan ja mahdollisesti lasitetaan.		
Kohderyhmä: 5-6 vuotiaille		
Toteutus:		
Oppimateriaali:		
Materiaali- ja Kurssimaksu Materiaalimaksu 10€, Kurssimaksu 34€		
Kurssin lyhyt esittely opinto-ohjelmaa varten: Tarkoitettu 5-6-vuotiaille. Luovuuden ja ilmaisuvoiman kehittäminen savenkäsittelyn ja musiikin keinoin! Kurssilla yhdistetään musiikki osaksi työskentelyä, minkä pohjalta lapsi valmistaa käsin rakentaen mielikuvien ja tunteiden pohjalta koriste-esineitä. Työskentely perustuu lapsen omaan kokeilunhaluun ja yksilöllisyyteen. Kurssin lopuksi työt poltetaan ja lasitetaan. Mukaan essu. Lisätietoja opettajalta 040 7760047. Ilm. 24.9.2012 mennessä.		

Liite 3: Alkuperäinen tuntisuunnitelma

Pvm & aika	Tavoitteet	Sisältö	Aihe	Opetusmuoto
27.9.12 klo 15.30-17.00	Tutustua oppilaisiin ja ottaa jokainen yksilönä huomioon. Luoda tunnille ja kurssin alkuun hyvä ja rento ilmapiiri. Tutustuminen, saveen, sillä "leikkinen".	Tutustuminen oppilaisiin ja ohjaajaan. Tutustumista saveen ja keramiikkaan. Vapaata työskentelyä saveen kanssa oppilaan oman kokeilunhalun mukaan. Ohjaaja kertoo mikä tarkoitus musiikilla on tuntien aikana.	Oppilaat saavat rauhassa tutustua saveen. Tehdään vapaasti muovaimella savesta mitä mielikuvitus tuottaa. Voidaan kokeilla kuppien tekoa nipistelytekniikalla. Otetaan musiikki mukaan tunnin kulkuun.	Ohjaajan avustuksella. Ohjaaja neuvoo ja opastaa oppilaita läpi opetustunnin.
04.10.12 klo 15.30-17.00	Kehoittaa oppilaita ottamaan musiikin tuomia mielikuvia mukaan työskentelyyn. Annetun aiheen sekä musiikin mielikuvien pohjalta muovailaan savesta esineitä/asioita.	Valmistetaan musiikin mielikuvien pohjalta savesta esineitä/asioita. Tutustutaan tunnin aikana nipistelytekniikkaan.	Aiheena mielikuvituselämä. Tässä saa päästää luovuuden valloilleen!	Ohjaaja neuvoo ja opastaa oppilaita nipistelytekniikassa. Oppilaat saavat myös vapaasti muovailamalla itse kokeilla mitä ja miten savesta voi rakennella.
11.10.12 klo 15.30-17.00	Saada oppilaat kuuntelemaan musiikkia ja hyödyntämään sen tuomia mielikuvia työskentelyssä.	Tutustutaan makkaratekniikkaan. Valmistetaan oppilaan oman kokeilunhalun sekä musiikista saatujen mielikuvien pohjalta savesta esineitä/asioita. Tutustutaan myös kaulitsemiseen.	Vapaa aihe, oman kokeilunhalun mukaan savella muovailua. Pyritään valmistamaan savesta töitä makkaratekniikalla.	Ohjaaja neuvoo ja opastaa oppilaita makkaratekniikassa. Oppilaat saavat oman kokeilunhalun mukaan muovaila savesta töitä.
25.10.12 klo 15.30-17.00	Tutustutaan enkopeihin.	Valmistetaan savesta töitä, apuna kaulimet ja työvälineet (puikot, piikit ym.) Tunnin loppua kohden töiden väritys enkopeilla. Ohjaaja kertoo mitä enkopit ovat.	Muovailaan savesta töitä. Aiheena oma kuva. Värjätään oppilaiden työt enkopeilla.	Enkopeilla värjääminen ohjaajan avustuksella.
01.11.12 klo 15.30-17.00	Tehdään savitöitä ja värjätään enkopeilla. Jos edellisellä tunnilla työt jääneet kesken, tehdään ne ensin loppuun.	Tehdään joulukoristeita, työskennellään muottien avulla.	Joulukoristeet. Värjätään töitä enkopeilla.	Työskentely ohjaajan avustuksella.
08.11.12 klo 15.30-17.00	Tutustutaan lasitteisiin. Mitä värejä musiikki tuo mieleen? tavoitteena lasittaa keramiikkaa.	Tutustutaan lasitteisiin ohjaajan avustuksella. Ohjaaja kertoo mitä lasitteet ovat ja miksi, miten ja mihin niitä käytetään. Tärkeää työturvallisuus. Musiikki mukana osana työskentelyä.	Lasitetaan oppilaiden raakapolttettuja töitä.	Lasitetaan ohjaajan avustuksella.
15.11.12 klo 15.30-17.00	Jatketaan enkopeilla sekä lasitteilla. Edellisellä kerralla jääneet työt valmiiksi.	Värjätään töitä enkopeilla sekä lasitetaan raakapolttettuja.	Lasitus ja enkopi väritys.	Työskentely ohjaajan avustuksella.
22.11.12 klo 15.30-17.00	Tehdään savitöitä, tavoitteena joulumusiikista saatujen mielikuvien mukaan työskentely. Enkopi väritys.	Valmistetaan joulun teemaan sopivia aiheita savesta, musikin mielikuvien mukaan.	Jouluaihe; tonttuja, joulupukki, enkeleitä, joulukoristeita jne.	Ohjaaja neuvoo ja opastaa oppilaita.

Kurssin koodi ja nimi

Liite 5: Kyselylomake

KYSELYLOMAKE 2012

LAPSILLE KERAMIKKAKURSSEJA

Hei!

Opiskelen keramiikkamuotoilua Savonia Ammattikorkeakoulussa, Kuopion Muotoiluakatemiassa. Teen parhaillaan opinnäytetyötä aiheenani lasten keramiikkakurssin kehittäminen Rovaniemen kansalaisopistolle. Vastaamalla tähän kyselyyn autat suuresti työni edistymistä. Toivon että tutustut kyselyyn ja vastaat sitä koskeviin kysymyksiin. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti.

Kiitos vastauksista!

Terveisin Janika Takalo

Nimi	
Osoite	
Postinumero	Postitoimipaikka
Puhelin	
Sähköposti	

Vastaaja

Vanhempi ☐ Lapsi ☐

Mihin ikäryhmään kuulutte/lapsenne kuuluu?

0-3 ☐ 4-6 ☐ 7-9 ☐ 10-12 ☐ muu ☐

Oletteko/onko lapsenne ollut Rovaniemen kansalaisopiston keramiikkakursseilla aiemmin?

Kyllä ☐ Ei ☐

Jos vastasitte kyllä, onko keramiikkakurssi vastannut odotuksianne?

Kyllä ☐ Ei ☐

Kiinnostaisiko teitä/lastanne osallistua Rovaniemen kansalaisopiston järjestämille keramiikkakursseille?

Kyllä ☐ Ei ☐

Opitteko/oppiko lapsenne keramiikkakurssilla jotakin uutta?

Kyllä ☐ Ei ☐

Onko jokin asia, jota olisit toivonut keramiikkakurssin yhteyteen? Esim. erilaisten käsinrakennustekniikoiden oppiminen, koristelutekniikat, lasitus, dreijaus jne.

Haluaisitteko saada monipuolisempaa tarjontaa keramiikkakurssien yhteyteen?

Kyllä ☐ Ei ☐

Jos vastasit kyllä, mitä toivoisitte? Esim. erilaisten käsinrakennustekniikoiden oppiminen, koristelutekniikat, lasitus, dreijaus jne.

Kiinnostaisiko teitä/lastanne keramiikan ja musiikin/liikunnan/jonkin muun alan yhdistäminen?

Kyllä ☐ Ei ☐

Haluaisitko saada lisää tietoa tällaisesta kurssista?

Kyllä ☐ Ei ☐

Onko teillä ehdotuksia uusiksi keramiikkakursseiksi Rovaniemen kansalaisopistoon:

Kiitos ajastanne kyselyä kohtaan!

► **Kansalaisopisto**

Keramiikkaa naperoille musiikin voimin

● Savella on tuhatvuotinen perinne muovailumateriaalina. Saven muotoilu antaa mahdollisuuden lähes rajattomaan kokeiluun ja vie tekijän mielenkiintoiseen maailmaan.

Tänä päivänä kädentaitoja arvostetaan yhä enemmän. Keramiikka on nostanut harrastuksena arvoaan vuosi vuodelta yhä enemmän sen terapeuttisen ja monenlaisen muun positiivisen vaikutuksen vuoksi. Innostus keramiikkaharrastukseen on laajentunut verrattuna aikaisempiin vuosiin ja vuosikymmeniin.

Kolmiulotteinen tekeminen edustaa tilaan ja muotoon liittyvää hahmotustapaa. Usealle lapselle piirtäminen, maalaaminen tai muovailuvahalla tekeminen on tuttu asia. Muovailumateriaalina savi on paras sen plastisuutensa, muovattavuutensa ja käsiteltävyytensä ansiosta. Lapselle saven kanssa työskentely on leikkiä, mutta samalla kehittyvät luovuus ja ilmaisuvoima.

● **KERAMIIKAN KIRJOA.** Kurssilla huomioidaan jokaisen lapsen yksilöllisyys ja kokeilunhalu.

Syyskuussa alkaa Keramiikkaa lapsille musiikin voimin kurssi, joka on suunnattu

5-6 -vuotiaille lapsille. Kurssin suunnittelijana ja opettajana toimii Kuopion Muotoiluakatemiasta joulukuussa 2012 valmistuva **Janika Takalo**, jonka opetuskokeilu on osa hänen lopputyötä.

Kurssiin tuo lisää mielenkiintoa se, että musiikki yhdistetään osaksi työskentelyä. Kuultu musiikki tuo jokaiselle lapselle eri mielikuvia ja aistimuksia ja niiden siivittämänä saven muovaamiseen yhdistyvät lapsen rajaton mielikuvitus ja omat tunteet. Jokaisen lapsen yksilöllisyys sekä oma kokeilunhalu otetaan huomioon kurssilla työskennellessä. Lasta kannustetaan haastavan, mutta myös palkitsevan materiaalin kanssa ja lopputuloksena saadaan upeita persoonallisia koriste-esineitä.

Lisätietoja kurssista saa internetin kautta www.rovala.fi tai opiston toimistosta p. 040-4873010.

Janika Takalo

Liite 7: Kurssiarviointilomake

Oppilas 1

KURSSIARVIOINTILOMAKE

22.11.2012

Kurssin nimi: keramiikkaa lapsille musiikin voimin
 Opettaja (t) Janika Takalo
 Lukukausi 2012 kevät ☒ syksy ☐ ainealue _____

Opiskelen keramiikkamuotoilua Savonia Ammattikorkeakoulussa, Kuopion Muotoiluakatemiassa. Opinnäytetyöni aiheena on Lasten keramiikkakurssin kehittäminen Rovaniemen kansalaisopistolle. Lapsenne opiskeli Keramiikkaa lapsille musiikin voimin- kurssilla, jonka opetus on osa lopputyötäni. Vastaamalla tähän kurssiarviointilomakkeeseen autat suuresti työni edistymistä ja palautteesi on minulle hyvin tärkeää.

Kiitos mukavasta kurssista ja vastauksista!

	Heikko	Tyydyttävä	Kohtalainen	Hyvä	Einomainen
	1	2	3	4	5
ILMOITTAUTUMINEN					
Ilmoittautumisen helppous	0	0	0	0	☒
KURSSIN TIEDOT JA LAATU					
Kurssista tiedottaminen	0	0	0	0	☒
Kurssin hinta-laatusuhde	0	0	0	0	☒
Kurssin pituuden sopivuus	0	0	0	☒	0
Opiskeluilmapiiri	0	0	0	☒	0
Opettajan tiedot ja taidot	0	0	0	0	☒
Tilat ja työvälineet	0	0	0	0	☒
TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN					
Kurssin tavoitteet	0	0	0	0	☒
Omat tavoitteeni	0	0	0	0	☒
Oma aktiivisuuteni	0	0	0	0	☒
Kurssin sisältö	0	0	0	0	☒
OPISKELUN VAIKUTUS					
Opin kurssilla uutta	0	0	0	0	☒
Kurssi virkisti mieltäni	0	0	0	0	☒
Kurssi edisti oppimistaitojani	0	0	0	0	☒
Sain uusia sosiaalisia kontakteja	0	0	0	0	☒
Kurssi kannustaa minua jatkamaan keramiikan opiskelua lisää	0	0	0	0	☒

YLEISARVOSANA KURSSISTA

0

0

0

0

0

Kiinnostaisiko teitä osallistua Rovaniemen kansalaisopiston järjestämälle
Keramiikkaa lapsille musiikin voimin- kurssille myöhemmin uudelleen?

Kyllä ☒ Ei ☐

Sain tiedon
tämästä kurssista:

Opiston esitteestä ☒ Internetistä ☐ Lehtijutusta ☐ Ystäviltä/tuttavilta ☐ Muualta/(mistä?) ☐

Perusteluja, palautetta, toivomuksia:

Itämerenme piti tästä kurssista hyvin paljon.
Se oli hänelle yksi tärkeimmistä asioista viikolla.
Mikäli tulee jatkossa, uskon, että hän haluaa osallistua.

Kiitos palautteestasi!

KURSSIARVIOINTILOMAKE

22.11.2012

Kurssin nimi: KERAMIKKAA MUSIIKIN TAHTIIN
 Opettaja (t) Janika Takalo
 Lukukausi 20 12 kevät ☐ syksy ☒ ainealue Keramiikka

Opiskelen keramiikkamuotoilua Savonia Ammattikorkeakoulussa, Kuopion Muotoiluakatemiassa. Opinnäytetyöni aiheena on Lasten keramiikkakurssin kehittäminen Rovaniemen kansalaisopistolle. Lapsenne opiskeli Keramiikkaa lapsille musiikin voimin- kurssilla, jonka opetus on osa lopputyötäni. Vastaamalla tähän kurssiarviointilomakkeeseen autat suuresti työni edistymistä ja palautteesi on minulle hyvin tärkeää.

Kiitos mukavasta kurssista ja vastauksista!

	Heikko	Tyydyttävä	Kohtalainen	Hyvä	Einomainen
	1	2	3	4	5
ILMOITTAUTUMINEN					
Ilmoittautumisen helppous	0	0	0	0	☒
KURSSIN TIEDOT JA LAATU					
Kurssista tiedottaminen	0	0	0	☒	0
Kurssin hinta-laatusuhde	0	0	0	0	☒
Kurssin pituuden sopivuus <i>olisi pitänyt olla pidempi</i>	0	☒	0	0	0
Opiskeluilmapiiri	0	0	0	☒	0
Opettajan tiedot ja taidot	0	0	0	0	☒
Tilat ja työvälineet	0	0	0	☒	0
TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN					
Kurssin tavoitteet	0	0	0	☒	0
Omat tavoitteeni	0	0	0	☒	0
Oma aktiivisuuteni	0	0	0	0	☒
Kurssin sisältö	0	0	0	0	☒
OPISKELUN VAIKUTUS					
Opin kurssilla uutta	0	0	0	0	☒
Kurssi virkisti mieltäni	0	0	0	☒	0
Kurssi edisti oppimistaitojani	0	0	0	☒	0
Sain uusia sosiaalisia kontakteja	0	0	0	☒	0
Kurssi kannustaa minua jatkamaan keramiikan opiskelua lisää	0	0	0	☒	0

YLEISARVOSANA KURSSISTA 0 0 0 0 ☒

Kiinnostaisiko teitä osallistua Rovaniemen kansalaisopiston järjestämälle
Keramiikkaa lapsille musiikin voimin- kurssille myöhemmin uudelleen?

Kyllä ☒ Ei ☐

Sain tiedon
tämästä kurssista:

Opiston esitteestä Internetistä Lehtijutusta Ystävilta/tuttavilta Muualta/(mistä?)
0 0 0 ☒ 0

Perusteluja, palautetta, toivomuksia:

Kurssi oli mukava ja tykkäsi
Kurssista paljon. KIITOS!

Kiitos palautteestasi!

KURSSIARVIOINTILOMAKE**22.11.2012**Kurssin nimi: Keramiikkaa lapsille musiikin voiminOpettaja (t) Janika TakaloLukukausi 20 12 kevät ☐ syksy ☒ ainealue _____

Opiskelen keramiikkamuotoilua Savonia Ammattikorkeakoulussa, Kuopion Muotoiluakatemiassa. Opinnäytetyöni aiheena on Lasten keramiikkakurssin kehittäminen Rovaniemen kansalaisopistolle. Lapsenne opiskeli Keramiikkaa lapsille musiikin voimin- kurssilla, jonka opetus on osa lopputyötäni. Vastaamalla tähän kurssiarvointilomakkeeseen autat suuresti työni edistymistä ja palautteesi on minulle hyvin tärkeää.

Kiitos mukavasta kurssista ja vastauksista!

	Heikko	Tyydyttävä	Kohtalainen	Hyvä	Einomainen
	1	2	3	4	5
ILMOITTAUTUMINEN					
Ilmoittautumisen helpous	0	0	0	☒	0
KURSSIN TIEDOT JA LAATU					
Kurssista tiedottaminen	0	0	☒	0	0
Kurssin hinta-laatusuhde	0	0	0	☒	0
Kurssin pituuden sopivuus	0	0	0	☒	0
Opiskeluilmapiiri	0	0	0	0	☒
Opettajan tiedot ja taidot	0	0	0	☒	0
Tilat ja työvälineet	0	0	0	☒	0
TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN					
Kurssin tavoitteet	0	0	0	☒	0
Omat tavoitteeni	0	0	0	☒	0
Oma aktiivisuuteni	0	0	0	0	☒
Kurssin sisältö	0	0	☒	0	0
OPISKELUN VAIKUTUS					
Opin kurssilla uutta	0	0	0	0	☒
Kurssi virkisti mieltäni	0	0	0	☒	0
Kurssi edisti oppimistaitojani	0	0	0	☒	0
Sain uusia sosiaalisia kontakteja	0	0	0	☒	0
Kurssi kannustaa minua jatkamaan keramiikan opiskelua lisää	0	0	0	0	☒

YLEISARVOSANA KURSSISTA

☐

☐

☐

☒

☐

Kiinnostaisiko teitä osallistua Rovaniemen kansalaisopiston järjestämälle
Keramiikkaa lapsille musiikin voimin- kurssille myöhemmin uudelleen?

Kyllä ☒ Ei ☐

Sain tiedon
tästä kurssista:

Opiston esitteestä ☒ Internetistä ☐ Lehtijutusta ☒ Ystäviltä/tuttavilta ☐ Muualta/(mistä?) ☐

Perusteluja, palautetta, toivomuksia:

Kiitos palautteestasi!

KURSSIARVIOINTILOMAKE**22.11.2012**Kurssin nimi: Keraamiikkaa lapsille musiikin voimin

Opettaja (t) _____

Lukukausi 2012 kevät ☐ syksy ☒ ainealue _____

Opiskelen keramiikkamuotoilua Savonia Ammattikorkeakoulussa, Kuopion Muotoiluakatemiassa. Opinnäytetyöni aiheena on Lasten keramiikkakurssin kehittäminen Rovaniemen kansalaisopistolle. Lapsenne opiskeli Keramiikkaa lapsille musiikin voimin- kurssilla, jonka opetus on osa lopputyötäni. Vastaamalla tähän kurssiarviointilomakkeeseen autat suuresti työni edistymistä ja palautteesi on minulle hyvin tärkeää.

Kiitos mukavasta kurssista ja vastauksista!

	Heikko	Tyydyttävä	Kohtalainen	Hyvä	Einomainen
	1	2	3	4	5
ILMOITTAUTUMINEN					
Ilmoittautumisen helppous	0	0	0	0	0
KURSSIN TIEDOT JA LAATU					
Kurssista tiedottaminen	0	0	0	0	0
Kurssin hinta-laatusuhde	0	0	0	0	0
Kurssin pituuden sopivuus	0	0	0	0	0
Opiskeluilmapiiiri	0	0	0	0	0
Opettajan tiedot ja taidot	0	0	0	0	0
Tilat ja työvälineet	0	0	0	0	0
TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN					
Kurssin tavoitteet	0	0	0	0	0
Omat tavoitteeni	0	0	0	0	0
Oma aktiivisuuteni	0	0	0	0	0
Kurssin sisältö	0	0	0	0	0
OPISKELUN VAIKUTUS					
Opin kurssilla uutta	0	0	0	0	0
Kurssi virkisti mieltäni	0	0	0	0	0
Kurssi edisti oppimistaitojani	0	0	0	0	0
Sain uusia sosiaalisia kontakteja	0	0	0	0	0
Kurssi kannustaa minua jatkamaan keramiikan opiskelua lisää	0	0	0	0	0

YLEISARVOSANA KURSSISTA 0 0 0 0 0

Kiinnostaisiko teitä osallistua Rovaniemen kansalaisopiston järjestämälle
Keramiikkaa lapsille musiikin voimin- kurssille myöhemmin uudelleen?

Kyllä ☒ Ei ☐

Sain tiedon
tämästä kurssista:

Opiston esitteestä ☒ Internetistä ☐ Lehtijutusta ☐ Ystäviltä/tuttavilta ☐ Muualta/(mistä?) ☐

Perusteluja, palautetta, toivomuksia:

Kiitos palautteestasi!

KURSSIARVIOINTILOMAKE**22.11.2012**Kurssin nimi: Keramiikka kurssi

Opettaja (t) _____

Lukukausi 2012

kevät

☒ syksy☒ ainealue _____

Opiskelen keramiikkamuotoilua Savonia Ammattikorkeakoulussa, Kuopion Muotoiluakatemiassa. Opinnäytetyöni aiheena on Lasten keramiikkakurssin kehittäminen Rovaniemen kansalaisopistolle. Lapsenne opiskeli Keramiikkaa lapsille musiikin voimin- kurssilla, jonka opetus on osa lopputyötäni. Vastaamalla tähän kurssiarvointilomakkeeseen autat suuresti työni edistymistä ja palautteesi on minulle hyvin tärkeää.

Kiitos mukavasta kurssista ja vastauksista!

	Heikko	Tyydyttävä	Kohtalainen	Hyvä	Einomainen
	1	2	3	4	5
ILMOITTAUTUMINEN					
Ilmoittautumisen helppous	0	0	0	☒	0
KURSSIN TIEDOT JA LAATU					
Kurssista tiedottaminen	0	0	☒	0	0
Kurssin hinta-laatusuhde	0	0	0	☒	0
Kurssin pituuden sopivuus	0	0	0	☒	0
Opiskeluilmapiiri	0	0	0	☒	0
Opettajan tiedot ja taidot	0	0	0	☒	0
Tilat ja työvälineet	0	0	0	☒	0
TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN					
Kurssin tavoitteet	0	0	0	☒	0
Omat tavoitteeni	0	0	☒	0	0
Oma aktiivisuuteni	0	0	☒	0	0
Kurssin sisältö	0	0	0	☒	0
OPISKELUN VAIKUTUS					
Opin kurssilla uutta	0	0	0	☒	0
Kurssi virkisti mieltäni	0	0	0	☒	0
Kurssi edisti oppimistaitojani	0	0	0	☒	0
Sain uusia sosiaalisia kontakteja	0	0	0	☒	0
Kurssi kannustaa minua jatkamaan keramiikan opiskelua lisää	0	0	☒	0	0

YLEISARVOSANA KURSSISTA

☐

☐

☐

☒

☐

Kiinnostaisiko teitä osallistua Rovaniemen kansalaisopiston järjestämälle Keramiikkaa lapsille musiikin voimin- kurssille myöhemmin uudelleen?

Kyllä ☒

Ei ☐

Sain tiedon
tämä kurssista:

Opiston esitteestä Internetistä Lehtijutusta Ystävilä/tuttavilta Muualta/(mistä?)

☒

☐

☐

☐

☐

Perusteluja, palautetta, toivomuksia:

Oli vaikea täyttää lomake 5-vuotiaan puolesta, kun hän ei osaa muuta sanoa kuin että hauskaa on ollut. Laittoimme siksi hyviä kun ainahan on parantamisen varaa oli asia mikä hyvänsä. Mutta muuten piti kyllä täyttää vähän kuin summassa kun ennenkin ole olleet tms:lla mukana, niin enne osaa

Kiitos palautteestasi!

tärkeemmän sanoa lapsen tavoitteista, ideoista tai onko kannustanut. Mutta olenne tyytyväisiä kurssille ja opettajaan, tykkäsi käydä. Kiitokset opettajalle!

KURSSIARVIOINTILOMAKE**22.11.2012**Kurssin nimi: Keramiikka / musiikin voiminOpettaja (t) Janika TakaloLukukausi 2012 kevät ☐ syksy ☒ ainealue _____

Opiskelen keramiikkamuotoilua Savonia Ammattikorkeakoulussa, Kuopion Muotoiluakatemiassa. Opinnäytetyöni aiheena on Lasten keramiikkakurssin kehittäminen Rovaniemen kansalaisopistolle. Lapsenne opiskeli Keramiikkaa lapsille musiikin voimin- kurssilla, jonka opetus on osa lopputyötäni. Vastaamalla tähän kurssiarviointilomakkeeseen autat suuresti työni edistymistä ja palautteesi on minulle hyvin tärkeää.

Kiitos mukavasta kurssista ja vastauksista!

	Heikko	Tyydyttävä	Kohtalainen	Hyvä	Einomainen
	1	2	3	4	5
ILMOITTAUTUMINEN					
Ilmoittautumisen helppous	0	0	0	0	●
KURSSIN TIEDOT JA LAATU					
Kurssista tiedottaminen	●	0	0	0	0
Kurssin hinta-laatusuhde	0	0	0	●	0
Kurssin pituuden sopivuus	0	0	0	0	●
Opiskeluilmapiiri	0	0	0	●	0
Opettajan tiedot ja taidot	0	0	0	●	0
Tilat ja työvälineet	0	0	0	0	●
TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN					
Kurssin tavoitteet	0	0	0	●	0
Omat tavoitteeni	0	0	0	●	0
Oma aktiivisuuteni	0	0	●	0	0
Kurssin sisältö	0	0	0	0	●
OPISKELUN VAIKUTUS					
Opin kurssilla uutta	0	0	0	●	0
Kurssi virkisti mieltäni	0	0	0	0	●
Kurssi edisti oppimistaitojani	0	0	0	●	0
Sain uusia sosiaalisia kontakteja	0	0	0	●	0
Kurssi kannustaa minua jatkamaan keramiikan opiskelua lisää	0	0	0	0	●

YLEISARVOSANA KURSSISTA

☐

☐

☐

☐

☒

Kiinnostaisiko teitä osallistua Rovaniemen kansalaisopiston järjestämälle
Keramiikkaa lapsille musiikin voimin- kurssille myöhemmin uudelleen?

Kyllä ☒ Ei ☐

Sain tiedon
tämästä kurssista:

Opiston esitteestä ☒ Internetistä ☒ Lehtijutusta ☐ Ystävilta/tuttavilta ☐ Muualta/(mistä?) ☐

Perusteluja, palautetta, toivomuksia:

kummitäti (pohjois-karjalasta maksoi tämän kurssin)
olisi halukas ja kyseli kevät-lokakuun kurssia! jatkuuko?
olisintulossa kevät-lokakuudelle!

Kiitos palautteestasi!

SAVONIA